

Az OEE 150. Vándorgyűlése

Ünnepi közgyűlés a lengyeli Apponyi-kastély parkjában

2019. június 21–22-én a Tolna megyei Lengyel községben fekvő Apponyi-kastély látta vendégül az Országos Erdészeti Egyesület jubileumi 150. Vándorgyűlését, melynek házigazdája a Gyulaj Erdészeti és Vadászati Zrt. volt. A Kárpát-medencéből – az anyaországtól, a Felvidéken, Kárpátalján át Erdélyig és a Délvidékig bezáróan – összesereglett magyar erdészek a kétnapos rendezvény első programpontjaként ünnepi közgyűlést tartottak a kastélykertben felállított rendezvénysátorban.

Az egyesületi zászlók kürtszóval kísért hivatalos bevonulása és a magyar himnusz közös eléneklése után *Elmer Tamás*, az Egyesület májusban kinevezett főtítkára köszöntötte a 150. Vándorgyűlésen megjelenteket.

Az ünnepi program kezdetén külön köszöntötte a kiemelt vendégeket: *Jakab Istvánt*, az Országgyűlés alelnökét, *Kovács Zoltánt*, a 2021. évi „Egy a természettel” Vadászati és Természeti Világkiállítás szervezéséért felelős kormánybiztost, *Horváth István* országgyűlési képviselőt, *Luzsi Józsefet*, a Nemzeti Agrárgazdasági Kamara alelnökét, *dr. Seregi Jánost*, a Magyar Természetjáró Szövetség alelnökét, *Fehérvári Tamást*, a Tolna megyei közgyűlés elnökét, *dr. Horváth Kálmánt*, Tolna megyei kormány megbízottat, *dr. Náhlik Andrást*, a Soproni Egyetem rektorát, *dr. Csépanyi Pétert*, az Agrárminisztérium főosztályvezetőjét, *Kovács*

Ferencet, az Agrárminisztérium főosztályvezetőjét, *Mocz Andrást*, a MagánErdőtulajdonosok és Gazdálkodók Országos Szövetségének elnökét, *dr. Ko-*

vács Leventét, a Magyar Bankszövetség főtítkárát, a Gyulaj Zrt. felügyelőbizottságának elnökét és *Antal Jánost*, Lengyel község alpolgármesterét.

A rendezvény házigazdáját *Zambó Pétert*, az Országos Erdészeti Egyesület elnökét és *Göbölös Pétert*, a Gyulaj Erdészeti és Vadászati Zrt. vezérigazgatóját üdvözlötte.

A főtítkári köszöntőket követően *Göbölös Péter* vezérigazgató lépett a pulpitushoz és tartotta meg ünnepi beszédét.

„Tisztelt Országgyűlési Alelnök Úr! Tisztelt Kormánybiztos Úr! Tisztelt Képviselő Urak! Tisztelt Elnök Urak! Tisztelt Államtitkár, Vezérigazgató és Igazgató Urak! Tisztelt Kormány megbízott Úr! A történelmi Magyarország minden tájáról érkezett, nagyra becsült Erdész Kollegák! Kedves Vendégeink!

A Gyulaj Erdészeti és Vadászati Zrt. nevében és képviselőként örömmel és szeretettel köszöntök minden megjelent vendéget, az Országos Erdészeti Egyesület 150. jubileumi Vándorgyűlésén! Erdészbarátsággal és izgalommal vártuk Önöket, vártunk Benneteket!

Különösen nagy öröm számunkra, hogy míg 1973-ban, az eddigi utolsó célgünk helyszínén rendezett Vándorgyűlésen csak a határainkon belülről érkez-

Göbölös Péter vezérigazgató

tek kollégák hozzánk, most, immár 46 évvel később a teljes Kárpát-medencéből üdvözölhetünk Erdészeket! Ez rámutat arra, hogy a történelmi Magyarország erdőségeiben az erdőgazdálkodást vezénylő erdészek barátsága példás. Ahogy az *Ismerős Arcok zenekar* a 35 milliós letöltésű *Nélküled* című dalában is megénekli, ezt a magyar–magyar barátságot az *egy vérből valók vagyunk* csodálatos érzése is erősíti.

A Vándorgyűlés központi helyszínét az Apponyiak egykori kastélyához, az általunk vagyongekezt erdőségek egyik birtokközpontjához hoztuk, minél közelebb az erdőhöz. Az erdőhöz, amelyben mindannyiunk az élethivatását éli szenvedéllyel és életre szóló elkötelezettséggel.

Az utóbbi évszázadok során többször változott Magyarország államformája, a birtokviszonyai, a gazdálkodási rendszerei. A vagyongekezt területeinken – a hajdani nagybirtokok erdőterületein – a ránk bízott két fő tájgazdálkodási tevékenység: az erdőgazdálkodás és a vadgazdálkodás céljai nem változtak.

Az emberi igények változásával ugyan a hangsúlyok eltolódtak, de a Tolna megyei állami erdők és a cégünkhöz köthető történelmi vadászterületek fenntartásának és védelmének alapvető céljai semmit sem változtak az évszázadok alatt.

A Gyulaj Zrt. területein korábban gazdálkodó főnemesi, nemesi családoknak, pl. az Esterházyaknak és az Apponyiaknak a tevékenységében, annak szakmai színvonalában voltak személyektől is függő hullámhegyek és -völgyek, de a távlati erdőgazdálkodás tartamosságának céliránya az ő gazdálkodásukban is világosan követhető volt.

Ezeket a magyar és a nagyvilág történelmi viharai kitérítették, a lendületet időnként lassították, de a válságokon átlendülve az értékek megvédése és továbbadása mindig megvalósult. Erről szól az ez alkalomra megjelent a *Pattanó rügyek, erős gyökerekkel* című, az erdőterületeink történetére több évszázadra napjainkig visszatekintő könyv, melyet fogadjanak tőlünk szeretettel!

A természeti törvények örök érvényűek, azok annak önszabályozó rendszerét fenntartják, függetlenül attól, hogy a különböző társadalmi korszakok, hogyan viszonyulnak az erdőhöz, a vadhoz, a természet világa kincseihez. A természeti törvények örökérvényűsége azonban kikényszeríti minden társadalomból az erdő értékmegőrzésének a kikényszerít!

Erdeink hatalmas genetikai kincset hordoznak, melynek feltárásával, megismerésével igyekszünk a változó természeti környezetet kihívásait kivédeni!

A holnapi szakmai programok során ezt az értékmegőrzést szeretnénk bemutatni: a történelmi hőgyézi térség erdő- és vadgazdálkodását, közjóléti fejlesztéseit, a Gyulaji terület erdő- és vadgazdálkodását, a festői kisszékelyi erdőtümbben a Natura 2000-es gazdálkodást, erdei- és feketefenyvesek szerkezetátalakítását a Dél-Mezőföldön. Két keréken kirándulunk a Tolnai-hegyhát erdeiben az Apponyiak nyomában és folytathatnám, összesen 13 terepi programmal és szemlével szeretnénk bemutatni a tevékenységeink egy-egy szeletét.

A Vándorgyűléseken magyar erdész közösségünk évről évre megerősíti elsősorban saját magában, hogy most mi visszük a stafétát, a ránk háruló ma embere előtti felelősségünkkel, a nem-

zeti kincsünk az erdővagyon megtartása érdekében.

Az erdőhöz szorosan tartozó értékek, a vadállomány, az ökológiai rendszerek együttesen a magyar nemzet családi ezüstjét képezik és fogják képezni, ameddig magyar él a Kárpát-medencében.

A magyar erdész közösségünknek kívánok, hasznos és kellemes együttléteket!”

A vezérigazgatói köszöntőt követően *Zambó Péter*, az Országos Erdészeti Egyesület elnöke, az Agrárminisztérium földügyekért felelős államtitkára lépett a színpadra és az egyesületi közgyűlés elé, majd tartotta meg ünnepi beszédét.

„Az erdőnek megvan a maga nyelve, amivel az emberekhez is tud beszélni, és meg tudja magát velük értetni, ha akarja.”

„Tisztelt Képviselő Úr! Polgármester Úr! Elnök Úr! Miniszter Úr! Államtitkár Úr! Tisztelt Vezérigazgató Urak, Tagtársaim, Hölgyeim és Uraim!

Szekszárd híres szülőtte, *Babits Mihály* gondolatával köszöntöm Önöket, Az erdő megváltása című novellájából idézve.

Történelmi szempontból is emlékeztetes eseményre gyűltünk össze: alapítási évfordulónk után idén a 150. Vándorgyűlésünk megtartását ünnepeljük.

Negyvenhat esztendő után érkezünk ismét Tolnába.

Zambó Péter elnök

Számos népcsoport éli meg békeségben a hagyományait itt, hazánk folklorban leggazdagabb megyéjében. A tolnaiak kiváló példát mutatnak egy Kárpát-medencei konszenzus megteremtéséhez.

Ennek jegyében köszöntöm a meghívást elfogadó határon túli és külföldi vendégeinket! Üdvözlöm az Erdélyből, Felvidékről, Kárpátaljáról, valamint Németországból, Szlovéniából és Horvátországból érkezett kedves kollégákat!

Mindannyiunk nevében köszönöm házigazdánkat, a Gyulaj Zrt. vendégszeretetét, amivel otthonába fogadta jubileumi rendezvényünket.

Köszönjük Lengyel község előljárójának, hogy e patinás helyszínen találkozhatunk, ahol gyűlésünk üzenetét a kultúránkért sokat tevő Apponyi grófok szelleme erősíti.

Gratulálok a kitüntetetteknek és azoknak, akik a felterjesztésünkre kaptak állami elismerést! Gratulálok az Erdészverseny helyezetteinek, és köszönöm minden szervező munkáját!

Megbecsüléssel köszöntöm a társaságunkat megtisztelő nyugdíjas kollégákat!

A novemberi tisztújító közgyűlésen tételes, az *Erdészeti Lapok*ban dokumentált jelentést tettem működésünk alapjainak megszilárdításáról.

Számot vettem az összefogásból született eredményeinkkel, emellett nem kerültem meg az elmaradásokkal és a jövő feladataival való férfias szembenézést.

Most megnövekedett taglétszámmal, a korábbinál letisztultabb szervezettel, áttekinthető szabályozottsággal, nagyobb gazdasági háttérrel és sokrétűbb tevékenységgel lépünk a 21. század harmadik évtizedének kihívása elé.

A legnagyobb nyilvánosság előtt köszönöm meg aktív tagjaink és önzetlen tisztségviselőink sikerekre vezető teljesítményét, partnereink és szövetségeseink nélkülözhetetlen támogatását!

Sokan megkérdézték, hogy mit tartok a közelmúlt legnagyobb egyesületi eredményének. Határozottan válaszoltam: azt, hogy a szervezetünk kilépett a nemzetközi szintre. Ezzel az OEE történelmi hagyományát követjük, segítjük a magyar identitás fennmaradását.

A kilenc éve erősödő Erdélyi mellett így alakult meg a Felvidéki, majd a Kárpátaljai Helyi Csoport, emellett a Délvidéken is folytatunk szervező előkészületeket. Ma már a tagságunk közel 30 százaléka határon túl élő kollégánk!

Mindezekre építve, egy Kárpát-medencei magyar egyesület jövőképét rajzoltuk meg, amit felejtethetetlen székelyföldi vándorgyűlésünk is előrevetített.

Az év elején felálló új elnökség megtorpanás nélkül viszi tovább a »Szakértelem – Erkölcs – Összetartozás« hármasának eszméjét.

Fontos stratégiai cél működésünk anyagi biztonságának bővítése, az ágazati tájékoztatás hitelessége, hagyományaink fenntartása, a szakmai alapokon nyugvó érdekképviselés, az ágazati kommunikáció, a társadalmi felelősségvállalás, a szociális és a nemzetközi tevékenység.

Éves munkatervünk a gyakorlatunkban meghonosodott feladatokon kívül több különös aktualitást tartalmaz.

Teljesség nélkül emelem ki ezek közül a trianoni döntésről való megemlékezés előkészítését, benne *A magyar erdőgazdálkodás vesztesége 1920-ban* című kiadvány megalkotását.

Elsődleges a határon túli helyi csoportjainkkal és más magyar szervezetekkel élő kapcsolataink ápolása. Támogatjuk a Kárpát-medencei Erdész Diáktalálkozót,

ben elsősorban a fiatal generáció kreativitására számítunk. Így fogjuk a köz tudatban megerősíteni az erdei életközösség egészségét gondozó és megőrző erdész képét.

El kell érniünk, hogy a társadalom számára az erdővel kapcsolatos témákban az első kapcsolódási pont az Országos Erdészeti Egyesület legyen!

Éves pénzügyi tervünk főösszege történelmi rekord, meghaladja a félmilliárd forintot.

Ennek közel háromnegyede az Erdei Vándortábor Programhoz köthető, ami az Egyesület eddigi legnagyobb közönségkapcsolati és gazdasági vállalkozása.

Közel ezer, általunk képzett pedagógus segítségével mi, erdészek teszünk évente több ezer gyereket elkötelezetté az erdő iránt.

kiterjesztjük az Erdészcsillag Alapítvány adományozási tevékenységét.

Érdekképviselőtünket – a Nemzeti Erdőstratégia megvalósításának elősegítésén és a jogszabályalkotáson túl – a Vidékfejlesztési Program forrásainak megszerzésében, valamint az új ciklus pályázatainak előkészítésében fogjuk kifejteni.

Jelentős szociális törekvésünk, a Hermeszi Erdész Időotthon létesítésének előkészítése éppen ezekben a hetekben kapott új lendületet. Miniszteri döntés született az ingatlan használati jogának átadásáról, ami mellett elnyertük Sopron város támogatását is a megvalósításhoz. Mindezek alapján megkezdhetjük a szükséges források és partnerkapcsolatok felkutatását, majd a tanulmánytervek elkészítését.

Kommunikációs programjaink a digitális megoldások felé fordulnak, ami-

A végrehajtás terepmunkáit végző kollégáink kiemelt köszönetet és elismerést érdemelnek!

Ismert, hogy lényeges személyi változás történt a Titkárság élén. Az Egyesület adminisztratív vezetését ügyvezető igazgatóként ellátó *Szentpéteri Sándor* áprilisban visszatért a Pilisi Parkerdőnél folytatott szakmai munkájához. Az egész tagság nevében ezúton is köszönöm lelkiismeretes, elkötelezett munkáját!

Az Egyesület titkárságának vezetését a pályázat útján kinevezett új főtitkár, *Elmer Tamás* erdőmérnök vette át, aki az Erdei Vándortáborok szervezése területén már eddig is jelentősen hozzájárult közös eredményeinkhez. Sok siker és további lelkesedést kívánunk neki az új feladatokhoz is!

Tisztelt Kollégák! Édesapámtól tanult alapvetésem, hogy az erdész nem csupán dolgozik, hanem szolgál valahol.

Ez a gondolat vezetett februárban, amikor a hivatali pályámban jelentős fordulat következett be – az Agrárminisztérium földügyekért felelős államtitkári feladatainak ellátására kaptam megbízást.

Harminchét év gyakorlati tapasztalattal és kellő felelősségtudattal közelíttek immár kettős ágazati szolgálatom követelményeihez.

Bízom abban, hogy kollégáim összefogásával sikerülni fog mindannyiunk javára fordítani ezt az ágazatunk számára fennálló lehetőséget!

Ha valamit most – elnökként és államtitkárként – ki kell emelnem Egyesületünk és nagybetűs Erdész mivoltunk küldetése közül, az a szakmaiság megerősítése.

Az Egyesület megalakításának fontos célja volt, hogy a magyar erdőben meghonosodjanak az erdőgazdálkodás legkorszerűbb elvei, módszerei.

A világ gyorsulva halad, elődeink nemes törekvése napjainkban újra aktuális! Tudományokat integráló, trendeket ismerő szakmaiságra van szükségünk.

Erdőgazdálkodásunk komoly kihívások előtt áll. A jövőben minden korábbinál nehezebb dolga lesz az évszázados távlatban gondolkodó gazdálkodási formának. A klímaváltozás hatásai gyorsabb ütemben érvényesülnek, mint ahogy azt a növénytársulások természetes körülmények között követni tudják. Az évszázadok alatt kimunkált és jól működő gazdálkodási módok felülvizsgálatra szorulnak, új szemléletet igényelnek.

Az erdők fenntartása azonban nemcsak megoldandó feladatot jelent, hanem egyben válaszokat is kínál a klí-

ma-változás hatásait érző egész agráriumnak.

Éppen ezért az Agrárminisztérium egyre nagyobb figyelemmel fordul az erdőgazdálkodás felé, amire az agrárium fontos részeként tekint. Az Államtitkárság megújuló apparátussal keresi a megoldásokat az előttünk álló feladatokra.

Két jelentős ágazati program áll előkészítés alatt, amiben az Egyesület szerepe kívánatos és szükségszerű. Az egyik az erdőgazdaságok referenciájával induló Országfásítási Program, ami jóval több, mint hagyományos erdőtelepítés, feltárni igyekszik a fásítások minden formájának lehetőségeit.

A másik a már előkészítés alatt lévő »Egy a természettel« jubileumi Vadászati Világkiállítás. A kiállítás erdőgazdasági programjainak összefogója éppen a Gyulaj Zrt.

Mindkét projekt kiváló alkalmat ad az erdésztársadalomnak arra, hogy megmutassa önmagát!

A Nemzeti Földalapkezelő Szervezet átalakulásával létrejön a Nemzeti Földügyi Központ. Az új szervezet közvetlen erdészeti vonatkozása lesz, hogy részben átveszi a NÉBIH Erdészeti Igazgatóságát, valamint az erdőtervezés teljes hazai rendszerét, adattárát és személyi állományát.

Kaán Károly szellemi örökségének nyomában járva célunk az összhang megteremtése a velünk közös fészekaljából indult természetvédelemmel – azzal az alapvetéssel, hogy a természetvédelmi kezelés nem választható el a fenntartható erdőgazdálkodástól.

Visszakanyarodva az Egyesülethez: kibővült céljainkhoz nagyobb befolyásra és erőforrásokra lesz szükség-

ünk. Alkalmazkodnunk kell egy változó világ működési rendjéhez.

Már korábban felvettem ehhez egy más típusú elnökség vízióját – olyan személyiségek bevonásával, akik bármelyik fórumon képesek lehetnek a céljainkat képviselni.

Tisztelt Tagtársaim! Összefogást, valódi csapatmunkát kérek Önöktől, amiben igyekszem példát mutatni. Legyünk részesei közösen az erdőgazdálkodás Kárpát-medencei lép-tékű megújulásának!

Tisztelt Hölgyeim és Uraim! Még egyszer köszönöm Házigazdáink szíves vendégszeretét! Az Országos Erdészeti Egyesület jubileumi, 150. Vándorgyűlésén mindannyiuknak tartalmas programokat, sok sikert és jó egészséget kívánok! *Jó Szerencsét! Üdv az Erdészeknek!*

Az egyesületi elnök szavai után *Jakab István*, az Országgyűlés alelnöke, a MAGOSZ elnöke szolt az összesereglett egyesületi tagsághoz. A magyar országgyűlés nevében nagyrabecsüléssel és megbecsüléssel köszöntötte a magyar erdészeket.

Jakab István az Országgyűlés alelnöke

Fiatalkori gyökereire, indíttatásra és a későbbi Erdészeti Albizottságban betöltött elnöki tisztere visszaulva emlékeztetett, hogy mindig is közel állt hozzá ez a szakmai közösség és mindig is csodálta az erdészek igazi alkotómunkáját.

Kiemelte, hogy az Egyesület alig néhány éven belül immár második alkalommal ünnepel másfél évszázados évfordulót. 2016-ban Székelyföldön alapításának 150. évét, míg most Tolnában a 150. OEE Vándorgyűlés megrendezését. Ez a két jubileum is méltóan keretezi a Kárpát-medencei erdészek összetartozását.

Szakmai szövetségi elnökként is üdvözölte az erdészek szakmai civilszervezetét, amely elnökén keresztül ma már államtitkári pozícióban képviseli a szakmát a kormányzatban.

Ezen túlmenően az erdészet a hazai agráriumot összefogó Nemzeti Agrárgazdálkodási Kamara vezetésében alelnöki pozícióban is jelen van. Mindkét képviselőt kiemelten fontosnak tartotta az erdészet jövője szempontjából.

Beszéde végén Jakab István további sikeres szakmai munkát kívánt a magyar erdészeknek.

Az ünnepi közgyűlés keretein belül az „Egy a természettel” Vadászati és Természeti Világkiállítás szervezéséért felelős kormánybiztosság és az Országos Erdészeti Egyesület együttműködési megállapodást kötött. A megállapodás aláírása előtt Kovács Zoltán kormánybiztos, nemzetközi kommunikációért és kapcsolatokért felelős államtitkár tartott ünnepi köszöntőt.

Beszédét egy 1874-es Bedő Albert idézettel kezdte, melyben neves szakmai elődünk arra hívta fel a figyelmet, hogy az erdészet fejlődése egyben az ország fejlődésének is fontos eleme. E megállapítás ma is aktuális.

Kiemelte, hogy talán még az Egyesület alapítói sem gondolták a kiegyezés körüli időkben, hogy a következő 150 évre olyan nemzeti hagyományt teremtettek, amely ugyan sokszor rejtetten, de fontos alapját adta a magyar létnek, tartást és támaszt a magyar valóságnak.

Magyarország valósága a Bedő által megfogalmazott szakmatörténeti, nemzeti hagyományokban, szakmai tradíciókban létezik ma is, ezekre az alapokra lehet és kell építeni a jövőt. Ezeket kell újratemetni, újraéleszteni, megerősíteni!

Az erdészet esetében azonban ezek a hagyományok másfél évszázada élők, hiszen most is a szakmai tudás, tradíció és hagyomány színe-java van jelen a küldöttgyűlésen. Az erdész szakemberekben, az Egyesület tagságában ennek megtartása, ápolása, fenntartása nem merül fel kérdésként.

Erre alapozva kérte az erdész szakemberek partnerségét a 2021-es Vadászati Világkiállítás megrendezésében, megszervezésében. A kiállítás jelmondata is üzen az erdészeknek: Egy a természettel. Ki értheti náluk jobban mit is fogalmaz meg a mottó.

A kormánybiztos a beszéde végén kiemelte, hogy az erdész szakma nélkül nem fog sikerülni jó világkiállítást szervezni, melynek alapját éppen a

Kovács Zoltán kormánybiztos

magas színvonalú és hiteles szakmai-ság jelenti. Együtt sikerülni fog bebizonyítani, hogy az ember egy a természettel – zárta beszédét Kovács Zoltán.

48 évvel ezelőtt, 1971-ben Magyarország adott otthont minden idők egyik legmagasabb színvonalú Vadászati Világkiállításának. Az akkori rendezvény sikerei azóta is nagy szerepet játszanak a világhírű magyar vadgazdálkodásban. Az a megtiszteltetés érte hazánkat, hogy az 1971-es rendezvény 50. évfordulóján – 2021-ben – ismét Magyarország rendezheti a világkiállítást.

A világkiállítás sikere a Kárpát-medencei erdész- és vadásztársadalomnak, valamint minden ágazati szereplőnek egyaránt érdeke, közös célja kell legyen. Ennek a célnak a megvalósulását igyekszik a saját eszközeivel előremozdítani az Országos Erdészeti Egyesület is.

Ezt a közös célon alapuló kapcsolatot erősítette meg a világkiállítás megrendezéséért felelős, Egy a természettel kormánybiztosi iroda és az Országos Erdészeti Egyesület közötti együttműködési megállapodás aláírásával, melyet a 150. OEE Vándorgyűlés ünnepi

közgyűlésen látott el kézjegyével Zambó Péter egyesületi elnök és Kovács Zoltán kormánybiztos.

Az aláírási ceremónia után Luzsi József Nemzeti Agrárgazdálkodási Kamara vidékfejlesztési alelnöke, a MEGOSZ tiszteletbeli elnöke lépett az előadói pulpitushoz, hogy a Kamara nevében köszöntse az erdész Vándorgyűlést.

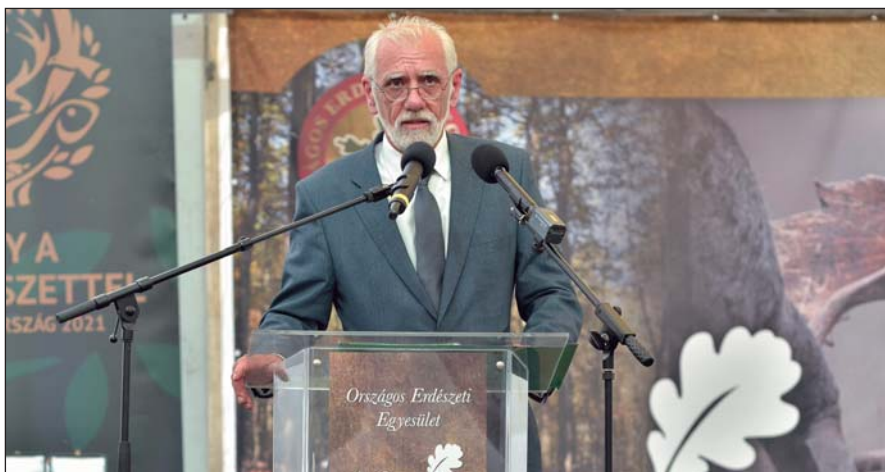
„Tisztelt Miniszter Úr, Államtitkár Úr, Elnök Úr, Vezérigazgató Úr, Hölgyeim és Uraim! Kedves Külföldi Vendégek!

Három évvel ezelőtt ünnepeltük az Országos Erdészeti Egyesület megalakításának 150. évfordulóját egy igen emlékezetes erdélyi vándorgyűlésen. Most ismét egy jubileumi rendezvényre érkezünk, a 150. Vándorgyűlést tartjuk.

Nagyon büszke vagyok arra, hogy ebből a 150 évből 45 évet úgy éltem meg, hogy ennek a szakmai közösségnek a tagja vagyok. Már nemcsak a határon innen, hanem a határon túlról is képviseltek magukat a magyar erdészek, amely csodálatos érzés minden igaz magyar embernek.

Az Országos Erdészeti Egyesület másfél évszázados múltjával az ország

Luzsi József vidékfejlesztési alelnök, NAK

egyik legpatinásabb szakmai szervezet. Múltját és jelenét nagy tisztelet illeti, alapítása óta a magyar erdők és a magyar erdészet megóvásáért, a magyar vidék felemelkedéséért dolgozik.

Történelmünk korszaképítő időszakában, a 19. század derekán alakult, hogy összefogja az erdésztársadalmat és az erdész szakmát az azt megillető fejlődési pályára állítsa. Azóta is a hazai erdészetpolitika aktív formálója. Tevékenységének is köszönhetően a hazai erdőkben fenntartható, szakszerű, jól szervezett erdőgazdálkodás folyik.

Az erdő, a termőföld és a vízkészlet mind-mind kiemelt természeti erőforrásunk, pótolhatatlan nemzeti kincsünk. Nagy vagyon, nagy felelősség. A nemzet közös örökségét képezi, közös feladatunk vigyázni rá, felelősséggel használni, óvni.

Az Országos Erdészeti Egyesület jó gazdaként viszonyul az erdeinkhez. Így volt ez a múltban és nincs ez most sem másképpen. A rendszerváltozást követően a szakmai érdekérvényesítési tevékenységet az Egyesület más szakmai szervezetekkel példás együttműködésben végzi.

Az együttműködés a 2017-es erdőtörvény-módosítás időszakában csúcsosodott ki. Az öt meghatározó szakmai szervezet, az OEE Országos Erdészeti Egyesület, a MEGOSZ Magán Erdőtulajdonosok és Gazdálkodók Országos Szövetsége, a FAGOSZ Fagazdasági Országos Szakmai Szövetség, a Pro Silva Hungaria Egyesület, valamint a Nemzeti Agrárgazdasági Kamara remélhetőleg egy olyan működő erdőtörvényt dolgozott ki, mely a hazai erdők fennmaradását és további gyarapodását szolgálja.

A Nemzeti Agrárgazdasági Kamara számára az Egyesület az egyik legfontosabb stratégiai partner, hiszen az ag-

rárium egyik meghatározó ágazata az erdőgazdálkodás.

Az erdészet a fásítások és faültetések révén számos szálon kapcsolódik más agrárágazatokhoz is. Elhivatottak vagyunk mind az agrárgazdálkodás fenntarthatóságának, mind pedig az ország fával, faállománnyal borított területének növelését illetően.

A Kamara által szervezett Szántóföldi Napokon önálló kiállítási területen, az Erdősoron vártuk az érdeklődőket tematikus szakmai kiállításokkal, konferenciákkal, terepi bemutatókkal, hogy építsük azt a kapcsolatrendszert, amit a mezőgazdálkodókkal tudunk kialakítani, hogy az ország erdőterületét tovább tudjuk növelni.

Az erdőgazdálkodási ágazat az ágazati szabályozás változása, valamint a kormányzati igazgatás átalakítása miatt jelentős változásokat él meg. A Nemzeti Agrárgazdasági Kamara a hatékony és eredményes gazdálkodás feltételeinek a megteremtésére törekszik.

Gyámolításra most elsősorban a magánerdő-gazdálkodás szorul. Szeretnénk, ha a magánerdő-gazdálkodás is megfelelő szakmai színvonalon működne és úgy kezelné a magyar erdőket, úgy végezné az erdőtelepítéseket, hogy abba hiba ne legyen. Ehhez kérjük a támogatást!

Ehhez pedig néhány szakmai kérdést meg kell oldani: a magánerdők birtokviszonyainak rendezése, a magánerdő-gazdálkodási struktúra kialakítása, a szakirányítási rendszer visszaállítása és működtetése, a szakszerű környezettudatos gazdálkodás, és általános szinten a szakmai tájékoztatás.

Ugyancsak fontosnak tartjuk az együttműködést a Kormány, az Agrárminisztérium, az Egyesület és a szakmai szervezetek között az új országfásítási program kimunkálása és végrehajtása terén.

A Nemzeti Agrárgazdasági Kamara az új vadkárfelemelési kimunkálásban is együttműködik a szakmai szervezetekkel. Az erdőgazdálkodási tevékenységet igen komolyan befolyásoló vadgazdálkodás kapcsán rendkívül fontosnak tartjuk, hogy a vadkár súlypontos kérdésére végre szakmai konszenzuson alapuló megoldás adjon választ.

Ezzel röviden össze is foglaltam azokat a dolgokat, amelyben az Egyesület és a szakmát összefogó szervezetek egymásra tudnak találni és egymást erősítve tudják a magyar erdőgazdálkodás ügyét előrevinni.

Tisztelt Hölgyeim és Úraim! Éppen egy évvel ezelőtt az öt szakmai szervezet együtt küzdött azért, hogy az erdészeti ágazat az új minisztériumi struktúrában önálló főosztályként helyet kapjon, illetve azon belül állami és magánerdő-gazdálkodást támogató szervezeti egység is felállításra kerüljön.

Mára ez megvalósult, sőt ezen a téren az ágazat ennél is nagyobb eredményt nyugtázhat, hiszen Zambó Péter egyesületi elnök úr államtitkári megbízatása révén a minisztériumi felső vezetésében, illetve a kormányzatban is képviselheti a magyar erdészet ügyét. Óriási felelősség! Hiszem, hogy ez biztosítékul szolgál, illetve megfelelő erőt ad az előttünk álló feladatok eredményes ellátáshoz.

Végezetül eredményes és kellemes időtöltést kívánok a Vándorgyűlés tagjainak, a közös élmények és tapasztalatcserék adjanak minden résztvevőnek friss energiákat a magyar erdőkért végzett további munkájukhoz.

Köszönet a szervezésért a házigazdáknak, gratulálok a kitüntetetteknek!

Végezetül egy isteni bölcsességgel hadd zárjam gondolataimat: *Egy csónakban evezünk, kezünkben az evezőlapát nem egy ütésre emelt bot, hanem az előrehaladás eszköze! Jó szerencsét, üdv az erdészeknek!*

A beszédek sorát az Országos Magyar Vadászkamara Körtgyűttesének műsora zárta, majd az egyesületi kitüntetések átadása következett.

A Bedő Albert-émlékérmét *Jakab István*, az Országgyűlés alelnöke és *Zambó Péter* elnök, a Kaán Károly-émlékérmét *Kovács Zoltán* kormánybiztos és *Kiss László* általános alelnök, a Decrett József-émlékérmét *Zambó Péter* elnök és *Andrésiné Ambrus Ildikó* technikus alelnök, míg az Elismerő Okleveleket *Zambó Péter* elnök és *Pintér Csaba* magánerdős alelnök adta át.

Szerkesztette: **Nagy László**

Fotók: **Csatlós Norbert, Nagy László**

Bedő Albert-emlékérmeket kapott

Bakó Csaba
okleveles erdőmérnök

1981 óta tagja az Egyesületnek. Harmadik ciklus óta a Szombathelyi Helyi Csoport elnöke, több mint 20 éve tagja az Erdőművelési és az Erdővédelmi Szakosztálynak. Vezetése alatt a Helyi Csoport évente 8-10 alkalommal szervez szakmai rendezvényeket, fogad kollégákat az ország minden részéből, illetve vesz részt tapasztalatszeréken.

Az elmúlt 30 év alatt egyik fő szervezője, illetve több alkalommal előadója is volt az 1973 óta működő osztrák-szlovén-magyar „Pannónia Erdészetalálkozó” Vas megyei rendezvényeinek. A különböző szakosztályrendezvények rendszeres előadója.

Szakmai munkája során jelentős eredményeket ért el Vas megyében a folyamatos erdőborítás elindításában, bevezetésében. Szakmai, vezetői munkájának egyik komoly sikere, hogy a Szombathelyi Erdészeti Zrt. által kezelt erdőket az 1990-es-2000-es években ért – 1600 hektár lucfenyő állományt érintő – erdőpusztulási folyamatot az erdőgazdaság eredményesen kezelte.

Nagy hangsúlyt fektetett arra, hogy folyamatosan bővüljenek a vasi erdők közjóléti szolgáltatásai, azok elégséges ki az itteni emberek rekreációs, szabadidős igényeit.

Nagyon fontosnak tartja az erdészeti hagyományörzést is. Ennek keretében szorgalmazta a megye több részén erdészeti tárgyú emlékoszlopok, emlékművek készítését, felújítását.

Bedő Albert-emlékérmeket kapott

Kristó István László
okleveles erdőmérnök

1962 óta tagja az egyesületnek. A Mátrafüredi Helyi Csoportnak először titkára, majd elnöke az 1990-es évek elejétől 2007-ig. Megalakulása óta aktív tagja az OEF Oktatási Szakosztálynak. Az OEF felkérésére 2002-ben elkészítette Az Év Erdésze verseny szabályzatát.

A Vadas Jenő Erdészeti és Vadgazdálkodási Szakképző Iskola, Szakiskola és Kollégium szaktanáraként, szakmai igazgatóhelyettesként évről évre az erdésztechnikus tanulók sokaságával ismertette meg Egyesületünket, toborozta a diákság köréből a helyi csoport tagságát. A 2003. évi Mátrafüredi Vándorgyűlés egyik fő szervezője. Egyesületi-szakmai munkája elismeréseként 2006-ban az OEF elismerő oklevelét kapta.

Az egi Dobó István Gimnázium és Erdészeti Szakközépiskola dolgozójaként *mérnök tanári* beosztásban, az erdőművelés, termőhely-ismeret, erdőrendezés tantárgyak elméletét és gyakorlatát oktatta. Az *Erdőműveléstan I.* és az *Erdészeti szaporítóanyag-termesztés* című tankönyveiből generációk sora tanulhatta meg az erdőművelés alapjait.

Kiemelkedő elkötelezettséggel ápolja *Vadas Jenő* emlékét, akinek nevét az ő kezdeményezésére az Erdészstanulók Országos Szakmai Versenye is viseli. Az erdészeti szakoktatásban kifejtett majd három és fél évtizedes elkötelezett, magas színvonalú szakmai munkájáért 2013-ban Gyöngyös Város Érdemes Pedagógusa kitüntetésben részesült.

Bedő Albert-emlékérmeket kapott

Nagy Imre
okleveles erdőmérnök

1982 óta tagja egyesületünknek, 1994-től pedig az erdőművelési szakosztálynak. 2006-2011 között az OEF Szombathelyi Helyi Csoportjának, majd 2017-2018-ban a Rába-menti H. Cs.-nak az elnöke volt. 2010-2014 között az országos elnökségben képviselte a Nyugat-Magyarországi Régiót. Az *Erdészeti Lapok* egyik rendszeres szerzője. Az elmúlt évtizedekben számos OEF-, MEGOSZ-, MERD-rendezvény szervezője vagy előadója. Az egyesületben a magán- és állami erdőgazdálkodás egyenjogúságának szószólója.

Kiemelten foglalkozott a dél-zalai tájegységben a bükk, a cser, az erdeifenyő, a nemes tölgyek természetes magfelújításának elméleti alapjaival és gazdálkodási gyakorlatával. A Zalaegerszegi Erdőfelügyelőségnél és jogutódjánál erdőfelügyelőként, majd osztályvezetőként sikeresen indította el a magánerdőgazdálkodást a felügyeleti területén. Munkája során fő célként fogalmazta meg a természetszerű erdőgazdálkodás erdőtervezési alapjainak megteremtését és az erdő-nagyvad egyensúlyának helyreállítását.

Több szakmai szervezet, kamara tagja, ahol elsősorban erdészeti, vadgazdálkodási szakkérdésekkel foglalkozik. Címzetes egyetemi docens, a Vadas Jenő-emlékérem, az Alföldi Erdőkért Emlékérem, a Pro Silva Hungariae Díj tulajdonosa.

Kaán Károly Emlékérmeket kapott

Babics István
okleveles erdőmérnök

Erdőmérnöki oklevelének megszerzését követően szakmai pályafutását 1987. szeptember 1-jén műszaki gyakornokként kezdte a Zalai Erdő- és Fafeldolgozó Gazdaságnál, ahol immár több mint három évtizede dolgozik az erdőművelés és az erdészeti szaporítóanyag termesztés különböző szakterületein. Több mint három évtizedes munkássága során figyelme az erdőművelés ágazatán belül főleg a nagyüzemi csemetetermesztésre és az erdősítések biztonságos, szakmai alapokon nyugvó kivitelezésére irányult. Gazdag gyakorlati tapasztalataira építve, eredményes pajor elleni védekezési technológiát dolgozott ki és jelentős eredményeket ért el a korábban igen kritikus méreteket öltő pajorkár visszaszorítása terén. A dísznövénytermesztés területén kiemelkedő szerepe volt a surdi külső díszfakert kialakításában és gazdaságos üzemeltetésében, az ott létesített vörösfenyőplántáz nevelése, gondozása a mai napig az ő szakmai irányításával zajlik. Részt vett az obornaki egyzótagyűjtemény telepítésében és az erdeifenyőplántáz létrehozásában. 1987 óta tagja az Egyesületnek, a Nagykanizsai Helyi Csoport által szervezett szakmai napok mellett különböző szakosztályrendezvények, egyetemi és egyesületi tanulmányutak rendszeres házigazdája, előadója. Aktív közösségi ember, aki a Zalaerdő kosárlabdacsapatának tagjaként az Erdészeti és Faipari Sportnapok rendszeres résztvevője.

Kaán Károly Emlékérmeket kapott

Kiss József
okleveles erdőmérnök

Az erdőmérnöki oklevél megszerzését követően a Tanulmányi Állami Erdőgazdaságnál helyezkedett el, ahol a mai napig szolgálja a Sopron környéki erdőket. Kezdetben az erdőgazdaság iváni erdészeténél látott el gyakornoki, majd műszaki vezetői feladatokat, majd 1992-től megbízást kapott a Röjtökmuzsaji erdészet vezetésére. Az erdőgazdaság szakmai vezérigazgató-helyettesi feladatait 2001 óta látja el, az erdőgazdálkodási és vadgazdálkodási tevékenységen túlmenően koordinálja és irányítja az erdőgazdaság 1951. évi alapítása óta kiemelt közcélú feladatát, a gyakorlati oktatást és kutatást. Nagy szerepe van abban, hogy a Tanulmányi Erdőgazdaságnál már a jogszabályi előírást megelőzően megindult a korszerű, természetvédelmi elvárásoknak is maximálisan megfelelő erdőkezelési módszerek bevezetése. 1981 óta, 38 éve tagja az országos Erdészeti Egyesületnek. Szoros, élő kapcsolatot ápol az Österreichischer Forstverein Burgenlandi Tartományi divíziójával, a Burgenlandische Forstvereinnel. Lakóhelyének, Röjtökmuzsajnak 2008-tól pedig köztisztviselőnek örvendő, a településért sokat tevő polgármestere. A Nyugat-magyarországi Egyetem Erdőmérnöki Karán 2012-ben címzetes egyetemi docensi címet kapott. Kiemelkedő szakmai munkája és társadalmi szerepvállalása elismeréseként 2015-ben a Magyar Érdemrend lovagkeresztje (polgári tagozat) kitüntetést vehette át.

Decrett József Emlékérmeket kapott

Bán Gábor
erdésztechnikus

A Börzsönyi kerületvezető erdészek nagy generációjának kiemelkedő egyénisége. Négy évtizedes pályafutása meghatározó volt az erdők minőségének példás alakításában.

Kivételés botanikai tudása és termőhelyismerete vezette a kezét az erdőfelújítások és az erdőnevelés gyakorlata során. Az Északkeleti-Börzsöny legszebb tölgyes fiatalosai fűződnek a nevéhez. Látványos sikereket ért el a származékterdők természetességének javításában, az akác visszaszorításában a cseres és gyertyános tölgyes termőhelyekről.

Munkáját a minőség és a költséghatékonyság együttes követelménye jellemezte. Az általa nevelt erdésznevezédekre ezt az igényességet örökítette tovább.

A hivatása minden szakterületén maradandót alkotott. Utódainak a modern gazdasági és közjóléti követelményeket kiválóan szolgáló erdészkerületet adott át.

Öt évtizede aktív tagja az Országos Erdészeti Egyesületnek. Szakmai munkásságából, elkötelezettségéből sokan kaphattunk ízelítőt az 1997. és 2009. évi vándorgyűlések általa vezetett terepi programjain.

Fajger István
erdésztechnikus

Az erdővel és az erdőgazdálkodással hamar kapcsolatba került fakitermelő édesapja révén. Az erdésztechnikusi minősítést 1979-ben szerezte meg és a Telkibányai Erdészethél lett kerületvezető erdész és hivatásos vadász.

Négy évtizedes szakmai pályafutása alatt végig ugyanabban az erdészkerületben szolgált. A Zempléni-hegység erdeinek képe sokféleképpen őrzi munkájának nyomát: az elegyetlen lucfenyves szerkezetátalakításait, a fokozottan védett és erdőrezervátum védővezetési területeken elindított száraló erdőgazdálkodás révén létrejövő folyamatos erdőborítást.

Hivatásos vadászként is kiemelkedő munkát végez, erős kötődés és szenvedély fűzi a vadhoz és a vadászathoz. A vadgazdálkodásban eltöltött több évtizedes, eredményes munkáját az „Év hivatásos vadásza” díjjal ismerte el az Északerdő Zrt. 2018. évben.

Az Országos Erdészeti Egyesületnek 40 éve tagja, kerületében több sikeres helycsoport-rendezvény került lebonyolításra. A Sárospataki Helyi Csoport életében tevékenyen vesz részt.

Az Országos Erdészeti Egyesület ELISMERŐ OKLEVELÉT kapta:

Brecsok Sándor erdésztechnikus, a Szolnoki H. Cs. tagja, a Monori Erdészeti kerületvezető erdésze, gyenge adottságú alföldi homoktalajokon igényesen és megbízhatóan gazdálkodó szakember.

Buday Péter erdőmérnök, a Sárospataki H. Cs. tagja és 3 cikluson át elnöke, a Hegyközi Erdészeti igazgatója, természetvédelmi és turisztikai szempontból is kiemelt fontosságú erdőterületek gazdája, jelentős közjóléti feladatok felelőse.

Derzi Zoltán erdőmérnök, az Erdélyi H. Cs. alapító tagja, a Parajdi Magánerdészeti szakmai vezetője, aki erdőgazdálkodóként, a helyi közélet aktív szereplőjeként és szakmai programok szervezőjeként vált közzismertté.

Fábián Béla erdésztechnikus, a Tamási H. Cs. tagja, a Hőgyészi Erdészethél dolgozó kerületvezető erdész és vadász, „az erdő és vad harmóniáját” biztosító gazdálkodás elismert szakembere, aki fiai számára is követendő példát mutat.

Haas Béla Zsigmond erdőmérnök, a Székesfehérvári H. Cs. tagja, a VADEX Zrt. vadászati ágazati igazgatója, az erdő- és vadgazdálkodás összhangjának megteremtésén munkálkodó és megyei tevékenységével is elismerést szerzett szakember.

Molnár László erdésztechnikus, a Balassagyarmati H. Cs. tagja, az Ipoly Erdő Zrt. nyugdíjas kerületvezető erdésze, nagy szakmai tudású és eredményes erdészgeneráció elismert, példamutató tagja.

Dr. Andreas Niepagen okleveles erdőmérnök, a Tübingiai Erdészeti Egyesület főtitkára, erdőfelügyelőség vezetője, a két ország erdészeti egyesületei közötti kapcsolatok szervezője, a szálalásos és örökerdő-gazdálkodás német gyakorlatát magyar viszonyok közé átültető szakember.

Piti Tibor erdésztechnikus, a Csongrád megyei H. Cs. tagja, szegvári kerületvezető erdész, a Tisza menti ártéri, hullámtéri erdőgazdálkodás nagy hivatástudatú, szakavatott képviselője.

Reviczky Gábor színművész, „A Magyar Erdők Nagykövete”, a nagyközönségnek az erdőről szóló több tévéfilmsorozat egyedi hangú narrátora, a „Reviczkyvel az Erdőben” filmsorozat üzeneteit emberi léptékkal és hitelesen közvetítő műsorvezető.

Rujzam Antal erdésztechnikus, a Pápai H. Cs. tagja, a Németbánya környéki erdők kerületvezető erdész-vadász beosztású szakembere, a két szakterület összhangjának védelmezője, jó humorú társasági ember.

Simon László erdésztechnikus, a Visegrádi H. Cs. tagja, pilisszentkereszti kerületvezető erdész, az örökerdő-üzem-

módra átállás, erdőökológiai kísérletek, szakterületi vállalkozás elkötelezett szakembere, ügyes kezű ezermester.

Szendi József erdőmérnök, a Rába-menti H. Cs. tagja, a kislétföldi Ravazdi Erdészeti igazgatója, korábbi bábolnai erdészeti-vadászati igazgató, aki több szakterületen bizonyította rátermettségét és elkötelezettségét.

Tuboly Zoltán erdésztechnikus, a Nagykanizsai H. Cs. tagja, nyugdíjas kerületvezető erdész, a Bánokszentgyörgy környéki bükkösök felújításának kiváló szakértője és kivitelezője, szakmájának igazi mestere.

Vid Katalin pedagógus és erdésztechnikus, a Békés megyei H. Cs. tagja, a Gyula-városerdőn működő erdei iskolában a környezeti nevelés, az erdészeti kommunikáció és tájékoztatás, a társadalmi párbeszéd elkötelezett híve.

Zvonimir István okleveles erdőmérnök, a horvátországi Kaproncai Erdőgazdaság erdőművelési szakembere, a síkvidéki tölgygazdálkodás elismert szakértője, a horvát és magyar erdészek közötti szakmai és baráti kapcsolatok motorja, nemzetközi szinten ismert természetfotós.

Dr. Borovics Attila igazgató átadja a NAIK ERTI kitüntetését

Az egyesületi kitüntetések átadása után az Erdészeti Tudományos Intézet által adományozott *Vadas Jenő-díj* átadása következett. A díjjal az Erdészeti Tudományos Intézet ismeri el azon szakemberek tevékenységét, akik sokat tettek a hazai erdészeti kutatás fejlesztéséért, a kutatási eredmények gyakorlatba történő bevezetéséért. A díjat *dr. Borovics Attila*, a NAIK Erdészeti Tudományos Intézet igazgatója adta át.

A 150. OEE Vándorgyűlés alkalmával a NAIK Erdészeti Tudományos Intézet *Vadas Jenő-díjjal* ismerte el *Gál László okleveles erdőmérnök* munkáját.

Gál László irányító személyisége a Gyulaj Erdészeti és Vadászati Zrt. progresszív szellemiségű, kutatást segítő, az eredményeket gyakorlatba minél hamarabb bevezetni szándékozó közösségének. Gál László kiváló példáját mutatja a tudományosan megalapozott ismeretek gyakorlati hasznosításának.

Híd szerepet vállal a gyakorlat és tudomány között a szaporítóanyag-gazdálkodás fejlesztése, tölgy magtermesztő ültetvény létrehozása, a természetközeli erdőművelési módszereinek tudományos megalapozása és gyakorlati bevezetése területén. A Gyulaj Erdészeti és Vadászati Zrt. az Erdészeti Tudományos Intézet egyik kiemelkedő gyakorlati partnere, amelyhez jelentős mértékben járult hozzá Gál László személyes szakmai elhivatottsága.

A *Vadas-díj* átadása után *Az Év Erdésze országos verseny eredményhirdetése* következett, ahol a díjakat *Zambó Péter* az Egyesület elnöke és *Göbölös Péter* vezérigazgató adta át.

Idén 12. alkalommal rendezte meg az OEE az országos döntőt, ahol 25 versenyző mérte össze tudását. A 21 hazai versenyző mellett hárman Erdélyből, egy fő pedig Kárpátaljáról versenyen kívül indult. A döntőbe kerü-

Gál László Vadas Jenő-díjas erdőmérnök

lést megelőzték a helyi válogató versenyek, ahol több mint 200 erdész kolléga versengett a döntőbe kerülés jogáért.

Az egyes versenyszámok első helyezettjei oklevelet és a támogatók – *Az Andreas STIHL Kft és a GRUBE Kft.* – által felajánlott tárgyjutalmat kaptak, amelyet június 19-én Az Év Erdésze verseny záró eseményén vehettek át. Az ünnepi közgyűlés keretében az Év erdésze verseny 2019. évi legjobbait, a dobogósokat szólították a színpadra.

A harmadik díj a túrafelszerelések specialistája, *a Mountex Kft.* felajánlásából 50 000 Ft vásárlási utalvány volt. Az Év Erdésze verseny harmadik helyezettje *Lipóczky Dániel, a Budapesti Erdőgazdaság Zrt. erdésze* lett.

A második díj az erdészeti és vadászati termékeket forgalmazó *GRUBE Kft.* felajánlásából 200 000 Ft vásárlási utalvány volt. A díjat *Szaniszló Gábor*

Az Év Erdésze – Kovács István Attila – NYÍRERDŐ Zrt.

ügyvezető igazgató adta át. Az Év Erdésze verseny második helyezettje *Péter Krisztián*, a *SEFAG Zrt.* erdésze lett.

Az első díj pedig az *Andreas STIHL Kft.* felajánlásából 300 000 Ft értékű vásárlási utalvány volt. A díjat *Bakon Gábor* ügyvezető igazgató adta át. Az első helyezett díja továbbá *Boros Zoltán* festőművész felajánlása, egy gím bikákat ábrázoló alkotás. *(Az Országos Erdészeti Egyesület ezúton köszöni a szíves felajánlást!)*

Az Év Erdésze verseny első helyezettje és *Az Év Erdésze cím birtokosa* 2019-ben *Kocsis István Attila*, a *NYÍRERDŐ Zrt.* erdésze lett.

A verseny győztese a következő versenyig megőrzi Az Év Erdésze vándorserleget és CGP Instruments fejlesztését, egy fából készült digitális átlaló prototípusát is.

A vándorgyűlések hagyománya szerint az ünnepi közgyűlés zárásaként megemlékeztünk az elmúlt találkozó óta elhunyt kollégákról, tagtársainkról. *Dr. Sárvári János*, könyvtárunk óra olvasta fel az időközben eltávozott erdészek, tagtársak névsorát.

Arató János erdőmérnök, *Bernáth Ferenc* erdősztechnikus, *Csekő József* erdősztechnikus, *Cserép János*, az OEE volt elnöke, *Bedő-díjas* erdőmérnök, *Csizmazia Tamás*, *Diósi Gyula* Kaán Károly-díjas erdőmérnök, *Emmerling József* faipari mérnök, *Erdős János* erdősztechnikus, *Fejes Bertalan* erdősztechnikus, *Ficze László* erdősztechnikus, *Fritsch Ottó* erdőmérnök, *Gáspár László* erdőmérnök, *dr. Geleta Ferenc* erdőmérnök, *Herczeg Miklós* erdőmérnök, *Horváth István* egyéb középfokú

végzettségű, *Kapronczy Józsefné* erdőmérnök, *Kis Pál* erdősztechnikus, *Korek Károly* erdőmérnök, *prof. dr. Kosztka Miklós* Bedő-díjas erdőmérnök, *Kóthy István* erdőmérnök, *Kovács Emil* erdősztechnikus, *Kozák Gábor* vadgazdamérnök, erdősztechnikus, *Köveskúti György* erdőmérnök, *Kubinyi Balázs* erdőmérnök, *Liptai Gábor* erdőmérnök, *Makra József* erdősztechnikus, *Merkel Gábor* erdőmérnök, *Mihályka Tibor* erdősztechnikus, *Nádasy Mihály* erdősztechnikus, *Németh István* erdősztechnikus, *P. Kiss Zsuzsa* szerkesztő-riporter, *Pásztor József* erdősztechnikus, *Rakonczay Zoltán* Kaán Károly-díjas erdőmérnök, Egyesületünk tiszteletbeli tagja, *Rössler Károly* erdőmérnök, *Sebők Miklós* erdőmérnök, *Soós László* erdősztechnikus, *id. Szabados József* erdőmérnök, *Szabó László* erdősztechnikus, *dr. Szász Tibor* Bedő-díjas erdőmérnök, Egyesületünk tiszteletbeli tagja, *Szigeti Ferenc* erdősztechnikus, *Szimeth Tihamér* erdősztechnikus, *dr. Szőnyi László* Bedő-díjas erdőmérnök, Egyesületünk tiszteletbeli tagja, *Takács László* erdőmérnök, *Takáts Imre* erdősztechnikus, *Varga Tibor* erdősztechnikus, *Voznek Ferenc* erdősztechnikus.

A megemlékezés után az ünnepi közgyűlés az Erdész himnusz közös eléneklésével és az egyesületi zászlók kürtszóval kísért kivonulásával ért véget.

A Vándorgyűlés a jubileumi rendezésnek méltó emléket állítva emlékfalutétellel folytatódott az Apponyi-kastély parkjában.

Szerkesztette: **Nagy László**

Fotók: **Csatlós Norbert, Nagy László**

Az összetartozás hársfái a kastélykertben

Az OEE 150. Vándorgyűlésének jubileuma alkalmából a helyszínt adó lengyeli Apponyi-kastély parkjában a szakmai és a nemzeti összetartozás maradandó emlékeként faültetésre került sor az ünnepi közgyűlés után.

A kastély védett arborétumként számon tartott parkját *Bujdosó Lászlóné*, a szakiskola nyugalmazott igazgató asszonya mutatta be röviden. Az előadást követően *Zambó Péter*, az OEE elnöke, *Ágij László*, a Kárpátaljai H. Cs. elnöke, *Bakay László*, a Felvidéki H. Cs. elnöke, *Szakács Sándor*, az Erdélyi H. Cs. elnöke és *Sarjas András*, a Muravidéki erdész kollégák képviselőjében ültetett kislevelű hárs emlékfákat és avatta fel az Egyesület és a Gyulaj Erdészeti és Vadászati Zrt. által állított fa emlékoszlopot.

A rendezvény ezután sokszínű – a gitárkvartett koncerttől a természetfotó és trófeakiállításokig terjedő – kulturális és kulináris programlehetőséggel folytatódott a kastély épületében és kertjében, egészen az ünnepi vacsoráig, amelyen a Kerekes Band adott felejthetetlen hangulatú koncertet.

Nagy László

Fotók: **Csatlós Norbert, Nagy László**

Uradalmi erdészek és vadászok emlékére

Június 22-én a tolnai Vándorgyűlés a hagyományoknak megfelelően, kifejezetten változatos és gazdag szakmai tartalomkínálattal felvonultató terepi programokkal folytatódott. Ennek nyitányaként, számos terepi program résztvevőjének együttes jelenlétében, Zambó Péter államtitkár, az Egyesület elnöke és Góbbólós Péter vezérigazgató együtt avatta fel Lengyel-Annafürdőn a tolnai erdőben korábban szolgált uradalmi erdészeti és vadászati szakszemélyzet emlékére faragott faszobrot és emléktáblát. A leleplezés előtt az OEE elnöke tartott ünnepi beszédet.

„Tisztelt Vezérigazgató Úr! Tisztelt Kollégák, Hölgyeim és Uraim! Amíg a vihar ki nem döntötte, a világrekord dámtrófeákat nevelő gyulaji erdő egyik legismertebb barcogóhelyén, a Túry-réten állt az a közel 300 éves tölgyfa, ami az Országos Erdészeti Egyesület 150. Vándorgyűlése alkalmából emlékmű formájában kel új életre.

Márki József és Lőrincz Ferenc helybéli fafaragó művészek alkotása az egykor itt dolgozó uradalmi erdészeknek és vadászoknak, vagyis szakmai elődeink munkájának állít emléket.

Ez a fa egyidős az erdész szakma kezdeteivel, amely mintegy 300 éve, a fenntarthatóság gondolatának megfogalmazásával egyidejűleg jött létre. Maga a fából készült szobor jól szimbolizálja az erdők jelentőségét a környezet fenntartható használatában, hiszen esztétikai értéke mellett anyagában újabb évszázadokra raktározza azt a légköri szén, amit élete során megkötött.

Ezért kívánom, hogy az erdei iskola és kirándulóközpont udvarán állva, hívja fel minden erre járó figyelmét az erdők nélkülözhetetlen szerepére, a faanyag használatának előnyeire és fontosságára, amely szakértő kezekben megújuló módon állítható elő.

Ez a fa élete derekán látta annak az uradalmi gazdálkodásnak az eredményeit, amelyek máig az alapot jelentik a térség erdészeti szakmai munkájában. Hiszen alatta pihentek meg az akkori Európa társadalmi vezetői, amikor a világhírűvé váló területen vadásztak. Az Esterházy, Apponyi, Mercy, Liechtenstein és Benyovszky uradalmak erdőgazdálkodása, a vadgazdálkodási kultúra meghonosítása, a vadaskertek létesítése messze földön híressé tette az országnak ezt a csöndben megbújó részét. Az azóta ide települt, vagy már ide született szakemberek generációinak sora mind hozzájárult a vidék megtartó erejéhez és mai szépségéhez, a fenntartható gazdálkodás biztosításához.

Erdész körökben rendszeresen elmondjuk, hogy a mi szakmánk hosszú távra tervez. Egy ilyen emlékmű átadása alkalmat teremt arra, hogy valóban tudatosítsuk magunkban: elődeink örökségének felelős kezelői vagyunk. Ismernünk kell szakmai gondolkodásmódjukat, az akkori környezeti és társadalmi körülményeket, hogy a mai gazdálkodási gyakorlatban ennek az örökségnek a felhasználásával kapcsolatban jó döntéseket hozhassunk. Ezt a visszatekintést rendszeresen segítik egyesületi rendezvényeink, szakmai kiadványaink, mint például az *Erdészettörténelmi Közlemények*, és közlőnyünk, az *Erdészeti Lapok*. Biztatok mindenkit, hogy ne szánja az időt és a fáradságot megismerni azoknak a munkáját, akiknek ma ezzel a szoborral emléket állítunk!

A visszatekintés mellett a jövő iránti elkötelezettségre is utal ez az alkotás. Emlékeztessen minden erre járó szakembert arra, hogy mi ugyanúgy továbbörökítjük mostani tevékenységünk eredményét az utánunk következő erdész-vadász generációkra. Túl kell tehát látnunk a rövid távú napi feladatokon és érdekeken, és a mai korban különösen nehéz módon, de előre kell tekintnünk.

Ezt azonban csak jól képzett, az erdő életének minden rezdülését ismerő és értő szakemberek képesek

megtenni. Adott tehát a feladat: gyűjtünk ismereteket, tanulunk elődeinktől, a rokon szakmáktól és egymástól, hogy elmondhassuk: az erdész az a szakember, aki az erdei életközösség minden tagjának életéhez ért, és munkája során mindegyikkel foglalkozik. Ezt szolgálják a Vándorgyűlés most induló terepi programjai is, ahol lehetőségünk nyílik megismerni a tolnai térség sajátos viszonyait jellemző szakmai munkát.

Az évek során azonban térjünk majd vissza ide, a szakmánk alapjait lerakó erdészek és vadászok emlékművéhez, és vizsgáljuk meg magunkat egy pillanatra, hogy mi is valóban a jövő érdekében cselekedtünk-e. Bízom benne, hogy minél többen tudunk majd őszintén, jó lelkiismerettel igent válaszolni erre a kérdésre! Köszönöm, hogy meghallgattak! Jó szerencsét! Üdv az erdésznek!”

Szerkesztette és fotók: **Nagy László**

Erdőgazdálkodás a Tamási Erdészetnél

A Gyulaji vadászterület bemutatása nevű programra jelentkező vendégekkel együtt érkezünk a likashegyi erdészházhoz. Egy rövid köszöntő után a két csoport külön válva indult szakmai terepi programjára.

Az elmúlt erdőtervezési időszakokban jelentkező megemelkedett erdőfelújítási kötelezettségek, valamint az élőmunka drasztikus drágulása miatt az ágazatot terhelő, folyamatosan növekedő költségeket technológiai váltásokkal és újak bevezetésével próbáltuk mérsékelni.

Egyik, hogy a cseres, kocsánytalan tölgyes állományainkat mára már 60–70%-ban természetes úton újítjuk fel a 10 évvel ezelőtti 100%-os mesterséges aránnyal szemben. Ezzel elődeink nem próbálkoztak a Gyulaji Vadrezervátumon belül.

A költséges és egyre inkább csökkenő kapacitással rendelkező kézi munkát részben mechanikai gépi ápolásokkal (szárzúzás, mulcsozás), illetve a vegyszeres ápolásokkal (légi, traktoros és hāti permetezés, vegyszeres kenés intenzíven terjedő és invazív fás és lágyszárú fajok visszaszorítására) váltottuk ki. Ezekre mutattunk be példákat a délelőtti folyamán.

Az első helyszínünk a Tamási 34C és E erdőrészek voltak, ezeket a 2017. évi tarvágást követően még az év őszén csermakk vetéssel újítottuk fel. 2018 áprilisában kelés előtti kombinált vegyszerezést kapott magról kelő és már vegetációban lévő gyomok ellen, amihez Calaris Pro-t és Clinic Up-ot (fozát) használtunk 2,3 l/ha, illetve 2 l/ha dózissal.

A kijuttatás traktoros függesztett, keretes permetezővel történt. A vegyszeres kezelést követően csak augusztus végén volt szükség mechanikai ápolásra. A felújításban az átlagosnál több bálványfa és a szintén intenzíven terjedő alkörmös vagy karmazsinbogyó (*Phytolacca Sp.*) jelent meg. Ezeknek a csemetesorokban megmaradt és sorközökben újra hajtó egyedeit bálványfa esetében ecseteléssel irtottuk Medallon és Mezzo eleggyel (BFA+), az alkörmöst Medallon Premiummal permeteztük pontszerűen árnyékoló lemezzel. Az első vegetáció alatti átlagon felüli növekedése után, az idén tavaszi hajtásokkal átlagosan 30–50 cm-es csemeték között csak május végén kellett a sorközápolást 1,5 m-es szárzúzóval elvégezni.

Az erdőrészeket bejárva néztük meg az elvégzett munkák eredményeit, ami után buszra szállva indultunk az Óbíródi vadászterülethez a terepi programok közös lezárására.

Kárász Attila erdőművelési műszaki vezető
Fotók: **Dobó István, Horváth Barnabás**

A Gyulaji Vadászterület bemutatása

A program résztvevői az Erdőgazdálkodás a Tamási Erdészet területén című programra jelentkezőkkel együtt érkeztek meg a Tamási Erdészet területére, a likas-hegyi erdészházhoz. Itt Palánki Gábor erdészvezető az üdvözlés után a gyulaji erdőtömb történetéről tartott előadást az Árpád-kori történésektől napjainkig.

Külön érdekességként beszélt az Esterházy-időkből zajló nagyvadászatokról, melyek akár tízezer ember munkáját is igénybe vették. Fontos eseményként említette a gyulaji erdőtömb 1975. évi bekerítését, mert ennek jelentős hatása volt az itt élő vadállományra és élőhelyére, az erdőre egyaránt. Az erdészet elmúlt időszakban elért erdő- és vadgazdálkodási eredményei nehezen értékelhetők a bekerítés kedvezőtlen hatásainak ismerete nélkül.

A történeti ismertető adta az alaphangot a vadászterület bemutatásához. A Gyulaji Dámrezervátumot érdekes ketősség jellemzi. A terület zárt rendszerként működik, ezért fontos az élőhely állapota és a takarmányozás minősége, ugyanakkor az állománygazdálkodásban és a vadászatban a terület nagysága miatt hasonló kérdések és feladatok

vannak, mint bármely más vadászterület esetében.

A terület bekerítését követően az élőhelyfejlesztés és a takarmányozás kiemelt jelentőségűvé vált, így van ez ma is. Az erdészet komoly energiát fektet a vadászterületen található legelők kezelésébe, mert ezek a legelők adják a dám táplálékának nagy részét a vegetációs időszakban.

A leromlott legelők javításánál elsősorban a pillangós növényekkel történő felületet alkalmazták, de fontos a kielégítő állapotú legelők fenntartó kezelése is. A dámállomány téli takarmányozásának alapja a saját termelésű széna és szenázs.

A takarmányozásban jelentős változást hozott, amikor a meglévő szántóterületeken intenzívebbé tették a gazdálkodást. A termények önköltségének csökkenése lehetővé tette a fejlesztést a dám és a vaddisznó takarmányozásában egyaránt, amelynek eredményeként mára a dámállomány kondíciója jelentősen javult és a hasznosítható vaddisznó mennyisége az egy évtizeddel ezelőtlinek háromszorosára nőtt. Az erdészet a szükséges abrak- és szálas takarmányokat saját maga termeli meg.

Rövid buszozás majd séta után a program az Akó-völgyben folytatódott, ahol is a dám- és vaddisznóállomány hasznosítási kérdései kerültek elő.

A két vadfaj egyenlő súlyú a vadászat bevételi oldalát tekintve. A vaddisznó hasznosítása gyakorlatilag csak terelővadászatokon történik, a teljes területet visszajáró vendégcsoportok kötik le.

A dambikákat nagyrészt az októberi barcogási időszakban ejtik el, a trófeák minősége az élőhelyfejlesztésnek és a dámleltszám csökkentésének eredményeként folyamatosan javul.

A dám populáció nagysága örök kérdés, melyre a múltban sok eltérő szemléletű válasz született. 2013 óta a helyi szakemberek saját számítási metodikát dolgoztak ki, és ebből kiindulva csökkentették több lépcsőben az állományt a mai szintre. A gímszarvast a területről teljesen száműzték.

A jövő egyik fontos kérdése, hogy a dám-állománygazdálkodásban milyen

változtatások lesznek szükségesek az aranszakál növekvő jelenléte miatt, mivel a felnevelési arány már érezhetően csökken.

A program végén a terepről buszokkal érkeztek a résztvevők az Óbiródi vadászházhoz, ahol az egyszerű ebéd mellett lehetőség volt az elmúlt évekből származó hullott lapátok javát megtekinteni.

Az érdeklődőket solymászbemutató is várta, valamint ízelítőt kaphattak Nagygyörgy Sándor fotóművész Gyulajban készült alkotásaiból is.

Palánki Gábor erdészvezető

Fotók: **Bajnai Csaba**

Közjóléti feladatok a Tamási Parkerdőben

A Gyulai Erdészeti és Vadászati Zrt. vadgazdálkodásának és parkerdő-gazdálkodásának ökoturisztikai vonatkozásait ismerhette meg az, aki egy könnyű séta keretén belül ezt a programot választotta.

Vendégeink közt tisztelhattuk nemcsak az ország különböző pontjain erdőpedagógiával és közjóléttel foglalkozó kollégáinkat, hanem más erdészeti szakterület képviselői is komoly érdeklődésről tettek tanúbizonyságot. Segítő kollégáimmal, *Kovács Tamással* és *Vámosi Viktorral* hűsítő italokat kínálva jó hangulatban, baráti beszélgetéssel tettük „rövidebbé” a közel egyórás utazást.

Tamási város és a gyulai erdő közé ékelődő közjóléti létesítményeink közül utunk elején a közel 20 hektár területű Tamási Vadasparkot tekintettük meg. Hogy a zárt, különleges rendeltetésű dámrezervátum iránt érdeklődő látogató a terület határán ízelítőt kaphasson a gyulai dám életéből, létesült egy olyan bemutatókert, ahol nem külső szemlélőként vagyunk jelen, hanem belépünk a vad életterébe és részesei lehetünk mindennapi életének.

Utunk elején rövid ismertetőt adtunk a Zrt. vadászati, vadgazdálkodási alaptevékenységéről, a gyulai dám múltjáról, felidézve a híres Esterházy-vadászatokat, valamint a jelen kapcsolódási pontjait és rekreációs lehetőségeit mutatuk be a Tamásiba látogató turista szemszögéből.

Ezt követően a park fő attrakcióját, a kolomppal csalogató etetéssel garantáltan eredményes vadlest élvezhették vendégeink, melynek során félig földbe sülyesztett, speciális, ún. detektívüveggel ellátott, kényelmes leshelyről figyelhetjük meg a park három nagyvadfajának kb. 30 egyedét karnyújtásnyi távolságból. Sokat látott vendégeink az „üvegre tapadva” fotózták és csodálták a műsort, mely a természet élő mozijának érzését hozta el mindannyiunk számára.

Innen egy kisebb emelkedőt leküzdve jutottunk el egy szép panorámájú kilátóhoz, ahol bőséges tízóraival, kollégáink által készített házi finomságokkal és jégkockák között hűtött italokkal sikerült ismét kellemes meglepetést okoznunk.

Még sokáig beszélgettünk volna a kulináris élmények mellett, viszont a sűrgető idő miatt visszatértünk a vadaspark kijáratához, és átsétáltunk a parkerdei horgászto mellett emelt Szent Hubertusz erdei fakápolnához. Utunk során elhaladunk az óriás – ám pár éve kidőlt – Vas Gereben-tölgyfa mellett, melynek érdekes történetét is megismerhették vendégeink.

A rendkívül impozáns és népszerű tónál a parti kápolna környezetében megpihelve hallhattunk annak létesítéséről, jelentőségéről, valamint a parkerdő különböző erdőállomány-típusainak felújítási, illetve erdőszerkezet-átalakítási tervéről és annak első lépéseiről.

Egy interaktív erdei tanösvény mentén visszatérve buszunkhoz, átutazunk az Óbíródi vadászházhoz, ahol csatlakoztunk másik két program résztvevőjéhez. A csodálatos óbíródi völgyben, a híres vadászház közvetlen környezetében további kötetlen beszélgetésre, illetve több kulturális és szakmai eseményre nyílt alkalom.

A gyulai dám nagy számú hullajtott lapátjaiból rendezett kiállítás, szakmai bemutató és közös elemzés, bírálat mellett, a területen egykoron sokat dolgozó és briliáns felvételeket készítő *Nagygyörgy Sándor* fotóművész alkotásaiból kaphatott képi megformálást a gyulai erdő kapitális dámbikáiról, hangulatos tájairól, az erdőn dolgozó emberek mindennapi életéről az érdeklődő szemlélő.

A hosszú, de igen tartalmas program méltó zárásaként ősi magyar solymászbemutatón vehettünk részt, melynek látványos elemeit az élő zenei aláfestés tett még inkább hitelessé.

Antli István

termelési, kereskedelmi és természetvédelmi vezérigazgató-helyettes

Fotók: **Andrési Pál**

Gazdálkodás a NATURA 2000-es Kiszékelyi Erdőtömbben

A Gyulaj Erdészeti és Vadászati Zrt. Pincehelyi Erdészetének Kiszékelyi Erdőtömbje Kiszékely községtől északra egészen Simontornyáig húzódik, 5,5 km hosszúságban és kb. 2,5 km szélességben. A Tolnai-dombság gyakorlatilag itt ér véget, és a Sió csatorna túlsópartjától síkvidéki (Mezőföld) jellegű ölt a táj.

A területre az észak–déli lefutású gerincek és völgyek jellemzőek, meredek domboldalakkal, keskeny tetőkkel és völgyekkel, löszön kialakult földes vázlatajoktól a völgyi részekben található lejtőhordalék erdőtalajokig.

A 150. jubileumi Vándorgyűlés programjainak keretein belül az a megtiszteltetés ért minket, hogy ha kis időre is, de megmutathattuk vendégeinknek gazdálkodásunkat a „100 éves cseresek” között.

Megérkezésünk után az erdőtömb elérésekor egy tavalyi forgószél által okozott erdőkár nyomait figyelhettük meg, majd első állomásunkon, a Kiszékely 11-es tagban megismerhettük vendégeink az erdőtömbben kialakult gazdálkodás múltját és jelenét.

A cseresek természetes felújításának elindulása az 1995–2004 közötti erdőtervezési időszak végére tehető, amikor a területen erős véghasználati korlátozás (fokozottan védett kategóriába jelölés, mely azóta törölve lett) miatt a gazdálkodás ellehetetlenült, és a természetvédelmi elvárásoknak megfelelően 3 kis területen megindult a cseres állományok természetes felújítása, felváltva az addigi nagy területű tarvágásos véghasználatokat.

Szóba került, hogy az erdőtömb faállományviszonyai és NATURA 2000-es hálózati besorolása (a terület SAC és SPA „védelemmel élvezt”) nagyban meghatározzák és korlátozzák a gazdálkodási lehetőségeket.

A sok idős (100 év körüli) cseres állomány, gyertyán konzociációk, nagy arányban pusztuló magas kőrisesek, előrevetítik a cseresek természetes felújításának szükségességét és a keleti, északi kitettségű, ill. völgyi elhelyezkedésű vágásérett és gyenge egészségtű állományok tarvágásos fafajcserés szerkezetátalakítását, mindez kis területű (1,00–5,00 hektáron) véghasználatok kialakításával.

A program első állomásán megbonthatott, cserjeszintjétől megfosztott cseres állományt, és 2017-ben végvágott cseres természetes felújításokat tekinthettek meg vendégeink, melyek sok elegyfajjal és átlagosan 30–50 ezer db/ha cseréjullattal rendelkeznek.

Tovább haladva a matuzsálemi korú cserék közt a Kiszékely 8-as tag felé, megtekintettük az egyik első, már befejezett természetes felújításunkat, vele szemben pedig egy szintén 2017. évi végvágást, ahol a teljes területű kézi ápolás után az erős cseréjullat között olasz molyhos tölgy csemetéket is felfedezhettek vendégeink.

Itt meghallgathatták, hogy a Kiszékelyi Erdőtömbben a végvágásig nem kerítjük a felújításokat, elkerülve a fakitermeléskor gyakran szükséges kerítésbontást és újraépítést, illetve a vadállomány és számára hozzáférhető újra fejlődő cserjeszintet is „kordában tartja”.

Az utolsó véghasználati beavatkozást követően a vadkárelhárító kerítés mögött fejlődő fiatal állomány ápolása évente jellemzően egy nyári és ha szükséges, egy téli beavatkozással biztosítható – akár a 4. évtől az évenkénti folyamatos ápolás el is hagyható –, mert az első bontástól eltelt 5–10 éves időszak alatt gyökerekben megerősödött csemeték „kidugják fejüket” a lágyszárú és fás szárú konkurenciából.

Harmadik állomásunkon a Kiszékely 12B erdőrészletben az előállományban kőrishajtáspusztulással érintett kocsányos tölgyes mesterséges felújítását tekintettük meg vendégeinkkel, mely területén a foltosan, illetve szálanként elhelyezkedő kocsányostölgy és gyertyán hagyásfákat is megcsodálhattuk. A felújítási szintben a kocsányostölgy gyertyán, madárcseresznye, magas kőrishajtás és őshonos juhar elegyfajokkal versengett a fényért.

Utolsó, hosszabb megállóknak a hazaindulás előtt a felújított Jáger-réti vendégháznál volt, ahol kollégáink bevonásával megvendégteltük a programon résztvevőket, hogy a nyári melegben kicsit hűsíteni tudják magukat az évszázados kőrishajtás alatt.

Benke János erdőművelési és fahasználati műszaki vezető

Fenyvesek szerkezetátalakítása a Dél-Mezőföldön

A Gyulaj Zrt. Pincehelyi Erdészetének a dél-mezőföldi táj Tengelici-homokvidékén egy közel 3000 hektár egybe-függő erdő található melyből 2340 hektár védett vagy fokozottan védett.

A régmúltban a vidékre jellemző tanyákkal, legelőkkel, gyenge szántókkal, mocsaras lápokkal és rekettyésekkel találkoztunk volna. Az akkor még magasan lévő talajvíz elvezetésére szolgáló, az egész területet lefedő, árokrendszer-maradványok még ma is jól láthatóak. Sajnos a tavak, a nagymértékű talajvízszint-csökkenésből eredően, már régen kiszáradtak. A Sárvíz hordalékából kialakult futóhomokon létrejött gyepek és legelők maradványai az Ökörhegyen és a Látóhegyen még fennmaradtak.

Az 1950-es évekig, mintegy 700 hektár, főleg sarj akácerdő jellemezte a vidéket. A nagyléptékű erdőtelepítések az 50-es évektől indultak el, kezdetben jelentős cserebogárkárakkal sújtva. A 70-es években érte el csúcspontját a főleg fenyőkkel kivitelezett telepítés.

A gyenge homoktalajok, erdősztyepp klíma és a többletvíz hiányának kombinációja, a komoly aszályos periódusokkal együtt, lassan, de biztosan kifejítették hatásukat. A telepített, homogén fenyőállományokban egyre fokozottabb ütemben elindult a pusztulás.

Az erdőtömb állományviszonyaira jellemző a vágásos üzemmódban kezelt akácos (1600 ha) és fenyő (1000 ha) monokultúra, mely alapjaiban határozza meg feladatainkat.

2004-ben, a fenyőpusztulás és az aszályok következményeként, közel 100 hektár erdőfelújítási hátralék halmozódott fel. A fenyő véghasználatokat átmenetileg, az erdőművelésre nehezedő terhelés csökkentése érdekében leállítottuk, így a fakitermelés a harmadára esett vissza!

A fenyőpusztulások felszámolását a 2008. évtől kezdve, majd 2011-től egyre fokozottabb ütemben, koncepcionálisan és a bevált mélyforgatással egyidejűleg történő erdőfelújítási technológiával indítottuk el.

Az elvégzett gyors állapotfelmérések alapján 400–500 hektár fenyőállomány tíz éven belül esedékes, tehát véghasználatra, illetve felújításra szorul.

Jelenlegi ütem a kb. 25–30 ha/év, mert az alábbi tényezőket együttesen kell figyelembe vennünk:

- Védettség miatt maximálisan 3 hektár tarvágásokkal haladhatunk, ami a térszűkítést teszi komplikáltabbá, illetve területi gátat szab.
- Ökonómiai korlát ezen erdőállományoknál kiemelten hangsúlyos: a fahasználati szerény bevételük meghatározza az erdőművelési költségek lehetséges felső korlátját.

Az erdőszerkezet-átalakítás fő fafajának, a termőhelyi adottságok, törvényi adta lehetőségek és pályázati források előírásainak figyelembevételével, a hazai nyár célállomány felel meg (SZNY), elegyfajokkal (CS, KST MJ, KLH, vadgyümölcsök) kiegészítve.

A jövőt tekintve biztosnak mondható, hogy a fenyő helyébe lépő hazai nyárasok, bár szakmailag és természetvédelmi szempontból előrelépésnek tekinthetőek, a monokultúrákban rejlő kockázatokat és problémákat tovább fogják hordozni. Ennek feloldása, együttesen igényli a szemléletbeli és törvényi változásokat.

A klímaváltozás hatásai mára már egyértelműek. Ettől függetlenül konkrét esetekben zajló (hivatalos) egyeztetések során már nem veszünk róla tudomást, nincsenek határozott válaszok, csak jogszabályi hivatkozásokból erdő falak. Határtermőhelyek esetében most már cselekedni kell, mely minden érintett részéről a beidegződött gyakorlat átértékelését kívánja meg.

További távlati célként lehet megjelölni, a kifejezetten szélsőséges, nagyrészt homokpúpok tetején lévő, erősen kigyérült részterületek felnyíló erdővé történő átsorolását – főleg természetvédelmi indokok alapján.

Szi Benedek Sándor erdőszervező

Fotók: **Gombási Mónika**

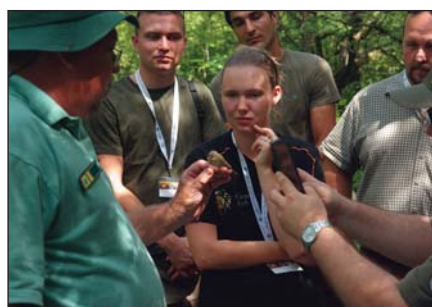

Gyepkezelés a Dél-Mezőföld védett területein

A vidék természeti értékeit, morfológiai adottságait a jégkorszak alatt vastagon felhalmozódott löszréteg hátrózza meg. Az évezredek alatt összetömörödött, gyakran kőzetté vált porban különös felszínformák alakultak ki. Ezt a területet délen az Ős-Sárvíz és a Duna hordalékaként itt maradt homoktalaj váltja fel. A Tengelici-homokvidék és a paksi Űrge-mező területein a Kiskunsághoz hasonló homokbuckás vidékek jöttek létre. Az alföldihez hasonló klíma és az említett talajszerkezet miatt a Dél-Mezőföld vízben szegény terület.

A terület természetes növénytakarulásai a homokpuszták, a homoki legelők, a kiszáradó láprétek és löszpusztarétek, melyek közé gyöngyvirágos tölgyesek, gyertyános tölgyesek és égerláperdők ékelődnek.

Csak az orchideáknak 10 faja fordul elő és helyenként tömeges a kornistárnics, valamint a szibériai nőszirm. Jelentős állományban megtalálható a fokozottan védett tátorján és a ritka – jégkorszaki maradvány – zergeboglár is.

Apró pozsgás levelei végén sárgán virágzik a homoki varjúháj. A szinte félsivatagi környezethez alkalmazkodva kora tavasztól virít a báránypirosító, melynek elterülő szárán kis, kék virágok ülnek. A pásztorok valamikor a juhok jelölésére használták, mivel mélyre lehatoló karógyökere piros festék tartalmú.

Az állatfajok közül kiemelendők a láprétek ritka madarai a réti tücsökmadár és a haris. A homokgyepeken parlagi pityerrel és gyurgyalaggal, míg a bokrokkal tarkított homokpusztákon töviszúró gébiccsel és cigánycukkal találkozhatunk. A ragadozó madarak közül kiemelendő a kerecsensólyom, a vörös vércse, az egerészölyv és a barna rétihéja. A vidék egyik legismertebb rágcslója a szintén védett ürge.

A terepi program madárgyűréssel kezdődött, ahol a már előzőleg hálóba került énekesmadarak ismertetése mellett hallani lehetett arról is, hogy az itt élő szinte összes madárfaj szempontjából elengedhetetlen a ligeterdők, a cserjeszint, az erdőszegély megléte, fenntartása.

Ezután bemutatásra került az értékes, száraz homoki gyp jellemzője Szenes-legelő, mely speciális sztyeppi élőhelytípus már csak töredékes foltokban maradt fenn Magyarországon. Kiderült, hogy miért szükséges természetkímélő fenntartása érdekében a birkával történő legeltetés.

A legeltetésnek évszázados hagyománya van ezen a területen. A birkával történő legeltetésnél figyelmet tudnak

fordítani a védett növények virágzási időszakára, illetve a ki tudják küszöbölni a gépesített kaszálás során a földön fészkelő madarakat fenyegető veszélyeket.

A nyáját tudják irányítani, illetve szakaszolni a legelőt, ezáltal a növények a legkisebb sérülést szenvedik el. Ezenfelül a Szenes-legelő egy aprófüves legelő, mely birkalegeltetésre alkalmas, de nem ad akkora kaszálható zöld tömeget, hogy intenzív gépesített kaszálással hasznosítsák.

A másodlagosan kialakult füves élőhely megőrzése mellett, génmegőrzési célja is van annak, hogy e legeltetést a Duna–Dráva Nemzeti Park Igazgatóság, a Tolna megyében egykor ridegtartással tartott cikta juh állománnyal oldja meg.

A látogatók természetesen megtekintették az állattartásnak helyet biztosító, a közelmúltban felújított Cikta major, ahol a juh anyaállomány és szaporulata mellett megcsodálhatták a Magyar Juh- és Kecsketenyésztő Szövetség tenyészkosait, illetve őshonos baromfifajtaikat, mangalicákat és parlagi szamarakat is.

A major bejáratánál található Cikta e-tanösvény indító táblájánál kiderült, hogy költséghatékonyabb és környezettudatosabb az internet lehetőségeit kihasználó tanösvénytípus, mint a táblás rendszerű, mivel a kihelyezett táblákat többször megrongálták.

Az e-tanösvény előnye még, hogy a mai modern világban már szinte mindenhol van internetelési lehetőség, mellyel könnyedén megismerhető ez a természetvédelmi terület. A DDNP munkatársainak tapasztalatai alapján sokkal jobban beválik, mint a hagyományos táblás rendszerű tanösvény.

Végezetül pedig az igazgatóság saját hűskészítményeiből készült kóstoló elfogyasztásával zárult a jó hangulatú program.

Szöveg és fotók: **Papp Dávid, Nagy Gábor, Szendi József**
Duna–Dráva Nemzeti Park

Fenyvesek természetszerű átalakítása a Hőgyészi Erdészet területén

A Gyulaj Erdészeti és Vadászati Zrt. a Környezeti és Energia Operatív Program keretében 2012–2014 között, európai uniós támogatással valósította meg a működési területén található élőhelyek fejlesztését és helyreállítását szolgáló *Természetszerű elhelyezések a Gyulaj Zrt. területén* című projektet.

A megvalósítás során leromlott egészségi állapotú fenyőállományok és egyéb rontott erdők átalakítása történt meg, agresszívan terjedő idegenhonos fajok vegyszeres irtásával egybekötve. A kivitelezési munkálatok 5 éve zárultak le, ennek eredményeit mutattuk be ezen a terepi programon, ahol a résztvevőkkel megosztottuk a megszerzett pozitív és negatív tapasztalatainkat.

Hőgyész közelében az első állomáson egy mesterséges erdőfelújítást jártunk be, ahol egy sarjeredetű zöld juharost cseréltünk őshonos kőrises állományra. *Király Kornél* kerületvezető erdész-vadász részletesen ismertette az akkor alkalmazott vegyszeres technológiákat, és az erdőfelújítás kivitelezési munkálatait. Szó esett a drasztikus vegyszeres kezelés előnyeiről és hátrányairól is.

Ezután a csoport rövid sétát tett és a szomszédos fenyveserdő szerkezetátalakítását tekintette meg. Az erdőfenyves állományban 2013-ban bontóvágás után történt mesterséges alátelepítés, főként a környékre jellemző elegyfajokkal, kőrissel és ezüsthárral.

A részletben két menetben történt az invazív fajok irtása is, aminek köszönhetően mára az erdőrészletben gyakorlatilag nem fordulnak elő az idegenhonos fajok egyedei.

Élénk beszélgetés alakult ki a látottak alapján és megosztották a véleményeket arról, hogy az erdőrészletben milyen fahasználati és erdőművelési munkákat kell a jövőben elvégezni. Szó esett a vadkár elleni védekezésről, a vilánpásztorok és a fix kerítések alkalmazásának eseteiről, az egyes típusok előnyeiről és hátrányairól.

Ezután a csoport busszal utazott át a Szálláspusztai vadászházhoz, ahol a Hőgyészi Erdészet dolgozói hideg frissí-

tövel vártak mindenkit. A rövid pihenő után *Tóth Péter* kerületvezető erdész-vadász vezetésével erdei túrára indultak. A csoport a Schneiker-fenyőnek hívott területen keresztül kapaszkodott fel a dombtetőre.

A közel 20 hektáros fenyvesben 2012-ben kezdődött meg az erdőszerkezet-átalakítás. Első lépésben bontóvágás keretében eltávolításra kerültek a legyengült egészségi állapotú fenyők és az idegenhonos fajok egyedei. A kíméletes fakitermelés és közelítés során a második lombkoronaszintben élő őshonos elegyfajokat és a foltokban meglévő természetes újulatot sikerült a mechanikus sérülésektől megóvni.

A fakitermelést követően a változatos termőhelyi viszonyoknak megfelelő fajválasztással, csemetével mesterségesen alátelepítettük az erdőrészlet területét. A többlet fénynek köszönhetően mára többszintes elegyes állománykép alakult ki. A fenyő további pusztulását is sikerült megállítani.

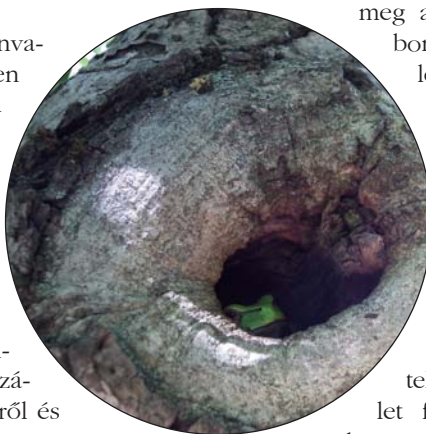
A megjelenő idegenhonos fajok (bálványfa, zöld juhar) vegyszeres visszaszorítása két éven át, több menetben történt. Ennek köszönhetően a terület bejárása közben a csoport egyetlen bálványfa egyedét sem talált!

Az erdőrészlet legmagasabb pontján rövid megállót tartva gyönyörködhattunk a tolnai dombvidék vonulataiban. Ezután Dúzs község felé vettük az irányt, ahol a helyi borászat tulajdonosa, *Lehmann György* várta a csapatot egy rövid borkostolóra. A program résztvevőit Gyuri bácsi személyesen vezette körbe a közel kétszáz éves préházban és a hatalmas pincében. A finom borok mellé frissen sült kenyeret, helyi szalámit és tepertőkrémet kínáltak a résztvevőknek. A hangulatot lágyműzika tette teljessé.

Horváth Csaba

erdőművelési és fahasználati műszaki vezető

Fotók: **Köveskúti Zoltán, Stubán Zoltán**

Tölgygazdálkodás a Hőgyészi Erdészetnél

A program során a Hőgyészi Erdészet területén folyó tölgygazdálkodást ismerhették meg az érdeklődők, akik részletes tájékoztatást kaptak az erdészetnél folyó szaporítóanyag-termelésről, erdőfelújítási technológiákról és a fellelhető genetikai erőforrások megőrzéséről.

A buszokról leszállva *Horváth Csaba* műszaki vezetővel indultunk el az 5 km-es erdei sétára. Elsőként az erdészet kocsánytalan tölgy magtermelő állományát tekintettük meg közösen. Részletes bemutatásra került a kijelölt

magtermelő állomány több évtizedre visszanyúló története és a napjainkban benne folyó munka.

Beszámoltunk a szaporítóanyag-gyűjtés menetéről és a makk tárolásának technológiájáról. A résztvevőkkel megosztottuk a magterméssel kapcsolatos megfigyeléseinket.

Az erdészet két évtizede kocsánytalan tölgy plantázst is üzemeltet, ezt fényképekkel illusztrálva mutattuk be az érdeklődőknek. A plantázst kialakításához felhasznált törzsfák közül is megnéztünk néhányat, és ismertettük az egyes törzsek szelektálásának és ki-

jelölésének akkori szempontjait, és az azóta összegyűjtött tapasztalatokat. A tájékoztató után jó néhány kérdés hangzott el a látottakkal kapcsolatban, például a jövőben tervezett fahasználati beavatkozásokról.

A túra következő állomásán egy mesterséges erdőfelújítást tekintettük meg, amelynek befejezése az idei évre tervezett. Ismertettük az erdészetnél alkalmazott erdősítési és ápolási technikákat, szóban érintettük napjainkban az erdőművelési ágazatban általánosan jelentkező nehézségeket. A résztvevőkkel közösen beszéltek át a természetes és mesterséges ápolások előnyeit és hátrányait, főként a felmerülő költségek oldaláról.

Tovább haladva következett túránk legmeredekebb szakasza, amelyet egy a Tolnai-hegyhátra jellemző melegkedvelő tölgyesben kanyargó ösvényen tettünk meg. A dombtetőn kenyérlángossal és frissítőkkal vártuk vendégeinket.

A rövid pihenő után következett a tölgyesek természetes felújításának bemutatása. A fokozatos felújítások minden egyes fázisát megtekintettük, áthaladtunk megbontott állományon, a téli időszakban végvágott területen, és befejezésre tervezett erdősítésein is. Az egyik megállót egy idős korai juhar hagyásfánál tartottuk, ahol felhívtuk a szakemberek figyelmét a ritkább erdei fajok védelmére.

A terepi program során többször is átléptük az erdősítéseket védő kerítések kapuit, így egyre élénkebben érdeklődtek a kerítésekkel kapcsolatban, főként az építési és a fenntartási költségekről. Szó esett a nagy egybefüggő területek bekerítésének előnyeiről és hátrányairól.

A felújításokat elhagyva, a műúton gyalog haladtunk tovább és egy löszmélyúton keresztül felértünk az úgynevezett Sánci-tetőre. Itt *dr. Szabó Géza* régész főmuzeológus tartott egy rövid előadást a területen található nagy ki-

terjedésű földváról. Mint megtudtuk, a földvárat *Wosinszky Mór* lengyeli plébános fedezte fel és kutatta elsőként. A kutató emlékére állított szobor mellett *Cziráki Viktor* tartott élő kovácsbemutatót, ami nagy sikert aratott a résztvevők körében. Sokan kézbe véve csodálták meg a helyszínen elkészített tárgyakat.

A programot a közelben található felújított épületnél, a Szentkúti kunyhó – Ökoháznál fejeztük be, ahol már a többi csoporttal is találkoztunk. A vendégek itt helyi gyümölcsöket és borokat kóstolhattak. Az érdeklődők megtekinthették a régi bútorokkal berendezett épületet, vagy körbejárhatták a régi gyümölcsfajtaiból létrehozott gyűjteményünket. A buszokkal korábban délután indultunk vissza Lengyelre.

Horváth Csaba erdőművelési és fahasználati műszaki vezető
Fotók: **Dr. Csóka György**

Erdő és vadgazdálkodás a Hőgyészi Erdészetenél

A program látogatói helytörténeti megállóval kezdtek az Erdészet területén található késő bronzkori földvárnál. Dr. Szabó Géza, a szekszárdi Wosinszky Mór Megyei Múzeum munkatársának előadásában sok érdekes dolog hangzott el a „Sánc” keletkezéséről, az úgynevezett „lengyeli kultúráról”, a földvár védelmében lévő életről. Közben Cziráki Viktor kovács mutatta be, hogy készültek az akkor használatos fegyverek és egyéb kiegészítő felszerelések.

A Hőgyészi Erdészet gazdálkodásába a Papdi üzemi út menti mintegy 5 kilométeres séta során nyerhettek betekintést az érdeklődők.

Bemutatásra került az olasz tölgy, melynek kapcsán a Gyulaj Zrt. elnyerte az Erdészeti Genetikai Erőforrások fejlesztése pályázatát. A korábban molyhos tölgynek hitt *Quercus virgiliana* dél-európai elterjedésű, Magyarországon szórványos az előfordulása, redukált területe 25–30 hektár az erdészetenél.

Jelentősége abban rejlik, hogy genetikai sokszínűsége a nemestölgyekkel való hibridizáció következménye, az így kialakult változatos fajok jól ellenállnak az időjárás szélsőségeinek, valamint a károsítóknak, így hosszú távon stabil állományokat képezhetnek. A 2018-as bő makktermésből az erdőgazdaságnál csemetét neveltek, melyből ez év tavaszán már génygyűjtemények, illetve plantázs is létesült.

A csoport útja egy 40 hektáros, vadvédelmi kerítéssel körülrzárt erdőtümbön keresztül vezetett tovább, melyben az erdészet egyik legkedvezőbb termőhelyi adottságokkal rendelkező véghasználatához közeli, vagy véghasználati korú kocsánytalan tölgyes és bükkös állományai találhatók.

A két üzemtervi ciklusra elnyújtani tervezett munkálatok a felidőhöz értek, bontóvágások, végvágások, különböző korú felújítások jól szemléltetik az erdészetenél zajló tölgygazdálkodást.

Említés esett arról, hogy a látott állományok nem reprezentálják jól az erdészet kezelésében lévő 5300 hektár erdőterületet, hiszen a Tolnai-hegyhátra jellemző hullámos, olykor meredek oldalfalú észak–déli irányú fővölgyeken, a lösz alapkőzeten 50%-ban cseresek és akácok a jellemzőek, kevés az értékadó állomány. Szóba kerültek a napi problémák, mint például az élő munkaerő hiánya az erdőben vagy a fapiaci helyzet is.

A következő, egyben utolsó megálló a Papdi kápolnánál volt, ahol az erdészet kollégái frissítővel és némi harapnivalóval várták a nagy melegben kitikkadt csoportot.

A kápolna a török időkben elpusztult Alsó-Papd falu kis temploma volt, melyet az itt megtelepedő mucsiak és lengyeli németek többször felújítottak. A jelenlegi templomot 1930-ban építették. Több település által látogatott búcsújáró hely volt, a szomszédos települések közös miséket tartottak.

A kápolna körüli réten az Erdészetenél 2018 szeptemberében esett gímszarvasokból trófeakiállítás csodálhattak meg a látogatók.

A vadászati ágazat igen jelentős szerepet játszik a Hőgyészi Erdészet életében, hiszen a vadgazdálkodás árbevétele eléri, olykor meghaladja a fahasználat bevételeét.

A kiváló genetikai adottságú gímszarvasnak köszönhetően a különleges rendeltetésű vadászterület 8300 hektáros. A gímszarvas mellett a vaddisznó is fontos szerepet játszik Hőgyészen, hiszen a terület specialitása a zárt kerti nagy terítékű vaddisznóhajtások szervezése.

Az erdészet kezelésében áll mintegy 600 hektár mezőgazdasági terület is. Az intenzív vadföldművelés célja a téli takarmány megtermelése mellett a vad egész éven át való leköltése, ezáltal a vadkárok mérséklése, de természetesen fontos szempont a vadászat, vadásztatás segítése.

A záró ebéd előtt még egy rövid megálló volt a Szentkúti kunyhónál, ahol több csoport is találkozott, és harmonikaszó mellett beszélhették át az Egyesület tagjai a Gyulaj Erdészeti és Vadászati Zrt.-ről szerzett élményeiket, benyomásaikat.

Stein Krisztián erdészetvezető

Fotók: **Duska József, Nagy László**

Két keréken a Tolnai-hegyhát erdeiben

A 150. Vándorgyűlés 10. terepi programját rendhagyó módon, két keréken járták be a résztvevők, melyre a kedvező domborzati viszonyok, az időjárás, továbbá a szakmai megállóhelyek közelsége is készítette az érdeklődőket. Az erdőben 18 km-es távot és 180 méter szintkülönbséget küzdöttek le kényelmesen, így számukra volt a legtöbb betekintési lehetőség a térség erdőgazdálkodásába.

Elsőként a lengyel-annafürdői parkerdőben zajló átalakító üzemmód tapasztalataival ismerkedtek a résztvevők, az előző napokban zajló Az Év Erdésze verseny gyéritésjelölő versenyszámának etalonjelölés megtekintésével.

Az 50–70 éves átlagos korú, bükk, kocsánytalan tölgy, cser, hárs, gyertyán elegyes parkerdőben 10 éve folyik folyamatos erdőborítást eredményező gazdálkodás, melyre 2008-ban készült kezelési terv.

A belenyúlás célja, hogy az állományból idővel termőhelyálló, elegyes, csoportos szerkezetű, szintezett, lehetőség szerint a folyamatos koreloszláshoz közelítő, változatos szerkezetű állomány alakuljon ki. Úgy kell a jelölést végezni, hogy az állomány egyenletessége megtörjön. A jelölés során használandó értéksorrend (mely a klímaváltozás jövőbeni hatását is érzékelteti): KTT, értékes elegyfajok (gyümölcs, juhar), CS, GY, B, hársak. A belenyúlás mértéke a mintaterületen 25–40% közötti volt.

Érdekesség, hogy az egykor gróf Apponyiak uradalmához tartozó területre 1935-ben – akkor már a Nemzeti Múzeum kezelésében – erdőterv készült, mely ugyanerre a területre már szálalást tervezett 80 éves átalakítási

időszakkal. Ezt aztán az utókor elfelejtette és az 1950-es években egy menetben végvágták az erdőt, de az eredeti szemlélet 70 év után ismét feléledt.

Ezt követően a gróf Apponyi- és herceg Esterházy-uradalmak erdészei és vadászai emlékére, egy több száz éves, viharban kidőlt kocsányos tölgy rönkjéből faragott emlékművet avattak fel a Lengyel-Annafürdői vendégház

rönk alátámasztású teraszán több más program résztvevői.

A parkerdőn végigkerekelve a pihenő gátjánál a Tolnai-hegyhát vízrajzárol és a Kőrös-völgy klimatikus viszonyairól kaptak tájékoztatás a vendégek, majd egy hatalmas lejtő után a Papdi kápolnához ereszkedtek le. A kápolná-nál kiállított gím trófeaszemle kapcsán a Hőgyészi Erdészet vadgazdálkodásába tekinthettek be a vendégek.

Elegyes kocsánytalan tölgy természetes erdőfelújítások mellett elkerekve érkeztek a Tolnai-hegyhát legmagasabb pontjához, a Wosinszky „Sánc”-hoz, miközben az erdészeti genetikai erőforrások megőrzésével és fejlesztésével szembesülhettek.

A Gyulaj Zrt. kocsánytalan tölgy magtermelő állomány és plantázs létesítése után az őshonos olasz molyhos tölgy (*Quercus virgiliana*) és a dombvidék völgyeiben kiemelkedő értéket képviselő kocsányos tölgy génmegőrzésébe kezdett. Ez utóbbi kapcsán megtekintettek a résztvevők egy idén létesített KST géngyűjteményt, melybe 19 törzsfaj utódnemzedéke került. A klímaváltozás negatív hatásainak csökkentése végett a száraz, meszes, erodált talajokon is megmaradó olasz tölgy szaporítóanyag-bázisát igyekszünk megteremteni, a társaságnál több helyen alkalmazott *in situ* és *ex situ* génmegőrzéssel.

Az újkőkori leletekben is bővelkedő, de a késő bronzkorban fénykorát élő „Sánc”-ról Szabó Géza, a megyei múzeum régésze tartott előadást és korabeli „flashmobként” Cziráki Viktor régi fegyverek kovácsolását mutatta be. A résztvevők a program végén a Szentkúti kunyhó – Ökoház felkeresésével zárták a programot, mielőtt visszakerkeztek volna az Apponyi-kastélyhoz.

Gál László erdőművelési és közjóléti ágazatvezető

Fotók: **Nagy László**

Erdészeti genetikai erőforrások megőrzése és fejlesztése a Hőgyészi Erdészet területén

A hazai őshonos tölgyfajok génmegőrzési módszereit (*in situ* és *ex situ* megőrzési módok), valamint a helyi szelekciós nemesítési program eredményeként kialakított szaporítóanyag-forrásokat dr. Bordács Sándor mutatta be a 150. Vándorgyűlés 11. terepi programján. A házigazda részéről id. Fábrián Béla, a lengyeli kerület kerületvezető erdésze mutatta be a kivitelezés tapasztalatait.

A Gyulaj Zrt. számottevő eredményeket ért el a kocsánytalan és kocsányos tölgy, illetve az olasz molyhos tölgy génmegőrzésében. Az erdőgazdaság területén az 1990-es évek végétől elkezdett élőhelyfelmérési és szelekciós munka eredményeként tartják fenn az értékes tölgy genotípusokat. A kiválasztott törzsfák utódaiból magtermesztő ültetvény (plantázs) és *ex situ* megőrző állományok is létesültek, és a helyi szaporítóanyagot már évek óta felhasználják erdőgazdaság saját erdősítéseiben.

Az első állomás a Lengyel határában egy 96 éves kocsánytalan tölgy magtermelő állomány volt. A magtermelő állományok kiválasztásánál és kezelésénél figyelembe vett legfontosabb

szempontok, hogy a minőségi (törzsegyenesség, villásodás stb.) paraméterek átlagosnál jobbak legyenek, illetve

a második szint jelenléte vagy kialakulásának lehetősége biztosított legyen.

A jól záródó második szint gyommentesen tartja és árnyalja a talajt és a magfák törzsét is, lehetővé téve a minőségi rönkanyag termesztését is.

A magtermelő állományokban a legfontosabb feladat a véghasználati korra megcélzott, 90–120 db/ha magfahálózat fokozatos kialakítása. A gyérítéssel 50–80 (100) év között, 3–4 lépésben kell elvégezni, elsősorban felső szintű belenyúlásokkal, illetve egyidejűleg a második szint fokozott kímélésével.

A „gyakran, mérsékelten” elv alkalmazására jó példa volt az itt kialakult állományszerkezet. Az állományban törzsfaszelekció is folyt dr. Borovics Attila (NAIK–ERTD) vezetésével, és a kiválasztott törzsfák utódaiból magtermesztő ültetvény is létesült. (Klónok száma 81 db, területe 5,4 ha, ültetési hálózata 8,0x7,0 m.) A törzsfa szelekcióról és a plantázsról terepi poszterek segítségével tájékozódhattak a résztvevők.

Ezután a kollégák felkeresték az értékes helyi kocsányos tölgy genotípusok *ex situ* megőrzését szolgáló faalakú géngyűjtemény területét, majd az egyik

in situ erdészeti génrezervátumnak jelölt olasz molyhos tölgy állományt és a benne feltérképezett törzsfákat.

A tolnai térségben előforduló őshonos tölgy állományok védelme és megőrzése nem önmagáért való, hiszen ezek a genetikai erőforrások biztosítják a tartamos és fenntartható erdőgazdálkodás biológiai alapjait. A klímaváltozás negatív hatásainak csökkentésében fontos szerepet kaphatnak hazai szárságtűrő fafajaink. Így került középpontba az őshonos olasz molyhos tölgy (*Quercus virgiliana*), és a faj természetes előfordulásainak felkutatása.

Az olasz tölgy elsősorban élőhelyvesztése miatt veszélyeztetett. A szakemberek körében nem ismert a faj, és a még megmaradt élőhelyein az erdőfelújítások során más fajok (cser, esetleg más tölgyek) foglalják el élőhelyét.

Génmegőrzése nagyon sürgős feladat, mert ökológiai és gazdasági szempontból nézve is értékes faj. A tölgyfajok megőrzését, és gazdasági hasznosítását a program során bemutatott *in situ* és *ex situ* módszereket alkalmazva kezdték el a helyi szakemberek.

A résztvevők a program végén egy bronzkori földvár régészeti érdekességével, majd az Apponyi grófok pincéjével ismerkedtek meg közelebbről.

dr. Bordács Sándor

Fotók: **Szentpéteri Sándor,**
Nagy László

Természetszerű erdőgazdálkodás és közjólét

A 150. Vándorgyűlés szakmai napján a Természetszerű erdőgazdálkodás és közjólét program résztvevőivel a napot Lengyel-Annafürdőn kezdtük, ahol erdőgazdaságunk Turisztikai és Természetismereti Központja, minősített Erdészeti Erdei Iskolája, vendégháza és kulcsosháza található.

Lengyel-Annafürdő a Tolnai-hegyhát déli részén, az egykori Apponyi grófok kedvelt üdülőhelyén, Lengyel község szélén helyezkedik el, csodás erdei környezetben. A 86 hektáros parkerdő a NATURA 2000 hálózat része. A változatos élőhelyek és mikroklíma miatt sok olyan ritka, védett növényvel találkozunk itt, amit legközelebb a Mecsekben lelhetünk fel.

A parkerdő kiváló kikapcsolódási lehetőséget nyújt a természetszerető, kirándulni vágyó turisták számára. A hely adottságait, érdekességeit három tanösvény szemlélteti. A Hunyor tanösvény a környék növény- és állatvilágát, a Szarvasbogár tanösvény a természetszerű erdőtársulások szerepét és jegyeit, az Örökerdő tanösvény pedig a helyi, természetes folyamatokra alapozott, folyamatos erdőborítást biztosító erdőgazdálkodást mutatja be.

Utunk, a parkerdő közjóléti létesítményeinek megismerésével kezdődött. Az Anna-forrás sokak szomját oltotta, mely vízére gróf Apponyi József gőzfürdőt építtetett reumás felesége *Pajacsevich Teréz* gyógyulása érdekében. A forrás és a hely azonban nem Teréznek, hanem a későbbi örökös Apponyi Rudolf kedvesének, Benckendorf Annának állít emléket.

Anna grófnő igen kedvelte ezt a fürdőhelyet, sokakat látott itt vendégül. Élete utolsó éveiben, a 19. század végén Anna grófnő többször megnyitotta kapuit a lengyeliek előtt,

akik majálisokat, ünnepeket tartottak a fürdő területén. Emiatt kezdték el a helyiek szeretett grófnőjükéről Anna-fürdőnek nevezni ezt a festői helyet.

A hazai nagyvadfajokat bemutató vadsparkot elhagyva, a több mint 10 méter magas faszerkezetű, lombkoronaösvénnyel párosított, interaktív elemekkel ellátott Rétisas-fészkek kilátó magaslátából a Kőrös-völgy messze elnyúló, erdőkkel borított völgyét csodáltuk.

Az annafürdői erdőtömböt elhagyva, a kocsánytalan tölgy magtermesztő ültetvényt tekinthették meg a résztvevők. Az 5,4 hektár területű, 1069 db kocsánytalan tölgy klónt tartalmazó ültetvényünk, hazánk egyetlen működő (!) kocsánytalan tölgy plantázsa.

A túra további részén vendégeink reális képet kaptak a Tolnai-hegyhát mozaikosságáról. A kistáj döntő részén szántókat találunk, melyeket erdők és szőlőültetvények színesítenek.

A Kápolna völgyébe érve, már messziről felhívta magára a figyelmet egy kicsi, magányosan álló fehér épület, a Papdi kápolna. A török időkben elpusztult Alsó-Papd falu kis temploma volt. Ezt az 1720 körül itt megtelepedő mucsiak és a lengyeli németek többször felújították, Mária-kegyhelyként tisztelték. A jelenlegi templom elődje 1882-ben épült. A mocsaras vidéken álló templom azonban megsüllyedt, ezért 1930-ban új templomot emeltek a régi helyén.

A völgyből, egy hosszas emelkedő után *Szabó Géza* régész fogadott bennünket, a *Wosinszky Mór* által híressé vált lengyeli „Sánc”-nál, ahol az emberi települési nyomok az újkör-

szakba, a „lengyeli műveltség” korai szakaszába (i. e. 2800–2500 időszakára) vezetnek vissza bennünket. A 1882–1888 között végzett ásások, „a lengyeli kultúra” néven váltak világhírűvé. Nincs a Dunántúlnak, sőt az egész országnak még egy helye, ahol a kőkori ember életének olyan gazdag, mondhatnánk kiemeríthetetlen tömegét őrizte volna meg a föld az utókor okulására, mint itt.

A program utolsó pontjaként az annafürdői Turisztikai és Természetismereti Központ külső programadó helyszínéhez érkezünk, a szigetüzem-módban működő Szentkúti kunyhó – Ökoházhoz. Itt a „zöld” vagy más néven környezetbarát technológiák és a hagyományos építészeti megoldások ötvözése kézzel fogható közelségbe kerül és egyben jó példát mutat a környezettudatos magatartás elsajátítására törekvő ifjú generációknak.

A 14 km hosszú, jó hangulatú túránk végén, egy egyedi tervezésű, rönkbeütő kalapáccsal monogramunkat egy idős kocsányos tölgy rönkjének bütüjébe ütöttük, az utókor számára.

Kertai László erdei iskola vezető
Fotók: **Nagy Csaba, Nagy László**

Apponyiak nyomában

A szakmai program célja Lengyel település és a Lengyel-Annafürdőn működő Turisztikai és Természetismereti Központ, erdészeti erdei iskola közjóléti létesítményeinek bemutatása volt.

A program Annafürdőről indult, az első állomás az Anna-forrás volt, ahol felelevenítettük az Apponyiak egykor itt eltöltött idejét. Apponyi József felesége reumás betegségben szenvedett, a gróf, felesége panaszainak enyhítésére egy gőzfürdőt alakított ki az erdő völgyében.

A múltbéli idők felidézése után célba vettük a Gyulaj Erdészeti és Vadászati Zrt. által működtetett Turisztikai és Természetismereti Központ elmúlt években kialakított közjóléti

fejlesztéseit. A központ egy 96 hektáros zárt parkerdőben működik, ahol a folyamatos erdőborítottság érdekében természetismereti erdőgazdálkodás folyik.

Elsőként a vadasparkot látogattuk meg, ahol a hazai nagyvadfajok képviseltetik magukat, külön öröm volt látni a vadspark legfiatalabb lakóit, a dám- és gímborjút.

Ezt követően kisebb emelkedő megmászása után a Ré-tisas-fészek kilátó következett, mely lombkorona-tanösvénnyel és interaktív játékokkal lett kialakítva 2015-ben.

A szakmai program résztvevőivel az erdei pihenőtavat is felkerestük, mely az erdő közepében kis gyöngyszemként bújik meg, és már az első pillantás után ámulatba ejtette a látogatókat. A tó mesterséges kialakítása során, nagy figyelmet fordítottak a tájba illesztésre, a környezet legjobb kihasználására.

A parkerdőben tett séta után örömmel láttuk vendégül a program résztvevőit. A helyi termelőktől származó hűsítő italokból készült szendvicsek, a Tolnai-hegyháton termelt gyümölcsökből készült lé elfogyasztása után célba vettük Lengyel települést.

A mintegy 600 lelket számláló település történelmét jelentősen meghatározza, hogy 1799-ben az Apponyi család kezébe került, akik gyors fejlődést indítottak el, virágzó gazdaságot hoztak létre.

A településen tett sétán megtekintettünk számos, az 1800-as évekből ránk maradt épületet. Köztük volt a „Svájceráj”, mely egy svájci mintára épült, 40 szarvasmarha befogadására alkalmas tehénistálló volt.

Utunk folytatásaként az Apponyi-kastély következett, a 150. Vándorgyűlés ünnepi közgyűlésének is helyt adó épületegyüttes, illetve kastélypark történelme nem mindennapi.

A kastély építése 1824-től 1829-ig tartott, és a gróf kérésére a naptári évet szimbolizálta. Így a 4 bejáratot az évszakokra utalva, a 12 kéményt a hónapok, az 52 szobát a hetek, és a 365 ablakot a napok számának megfelelően tervezték meg. A kastélyhoz növényritkaságokkal tűzdelt kastélypark is tartozik.

Az értékek felkutatásából nem maradhatott ki a római katolikus templom, melyet szintén Apponyi József építtetett a környékbeli települések katolikus lakosainak segítségével. A Bécsben elhunyt József szívét a templom szentélyében helyezték el, melyet ma márványtábla jelez. A templom mögötti sírkertben az Apponyi család sírboltot épített, itt helyezték nyugalomra Apponyi Rudolfot és Benckendorf Annát, valamint Apponyi Sándort és feleségét Esterházy Alexandrát.

A település történelmi emlékeinek felkutatása után lazításképp az Apponyi pince boraiból kaptunk kóstolót, melyet ma Szabó Gábor és családja tart fent. A pince „A” alakot formál, melynek két hosszú szára 80 méter, amit egy 20 méteres folyosó köt össze. A finomabbnál, finomabb tolnai nedűk kóstolása közben a szakmai program résztvevői borsalokból összeállított dalcsokrot hallgathattak meg.

Szabó Stefánia turisztikai szervező, programadó

Fotók: **Markó András, Nagy László**

Búcsúzás Tolnától

Június 21-én a tartalmas terepi programokról az Egyesület tagsága visszatért a lengyeli Apponyi-kastély parkjában felállított rendezvénysátorba, hogy részt vegyen az egyesületi Vándorgyűlések tradicionális záróakkordját és egyik legfontosabb szimbólumát jelentő vándorzászló-átadáson, amely az egyesületi történelmi folytonosság és összetartozás kiemelkedő jelképe.

Elsőként *Zambó Péter*, az OEE elnöke szólt a résztvevőkhöz, köszöntö meg a házigazdák szervező munkáját és az egyesületi tagság aktív jelenlétét.

Majd *Göbölös Péter* mint házigazda búcsúzott a Kárpát-medencei erdősz kollégáktól, a tagságtól, és egy kifejezetten vidám hangulatú házi ünnepség keretében, egy aranyozott tölgyemakk átadásával köszöntö meg az OEE 150. Vándorgyűlésének tolnai feladatait összefogó *Gál László* erdőmérnök kolléga áldozatos főszervezői munkáját.

Ezt követően a vezérigazgató feltűzte a vándorzászlóra a 150. egyesületi Vándorgyűlés szalagját és átadta a vándorzászlót a következő országos rendezvény házigazdájának *Sulyok Ferencnek*, a *KEFAG Zrt. vezérigazgatójának*, aki szívélyes szavakkal invitálta a szilíciumban kifejezetten gazdag élményeket nyújtó kiskunsági homokvidékekre az OEE tagságát.

Szöveg és kép: **Nagy László**

A résztvevők névsora

Ábrahám István, Acsai Gábor, Ágij László, Andorka Bernát, András Róbert, András Zsolt, Andreas Niepagen dr., Andrési Dániel, Andrési Pál, Andrési Réka, Andrésiné dr. Ambrus Ildikó, Angeli Kornél, Antal János, Antal József, Antli István,

Babics István, Babics Máté, Babos Darvas Gusztáv, Bács Szilveszter, Badari Tibor, Bagdán Levente, Bajnai Csaba, Bajtel Gyula, Bakay László, Bakó Csaba, Bakon Gábor, Bakon József, Bakondi Donát, Bakóné Sarudi Zsuzsanna, Bálint László, Bálint Sándor, Bálint Tibor, Balogh Árpád, Balogh Csaba Győző, Balogh Kristóf, Balogh Lajos, Balogh Róbert, Bán Gábor, Bán Gábor Sándor, Baranovska Kateryna, Baráth András, Baráth Gábor, Barkóczy István, Battáné Császár Erika, Bedő Balázs, Békési János, Bekőné Polner Katalin, Bencsik Norbert, Benei Zsolt, Beniczki János, Benke János, Benko Roland, Bérdi-Gungl Zsanett, Berta Tamás, Bertók Zsolt, Bidló András prof. dr., Boa Tamás, Bocsó Gábor, Boda József, Bodor Dezső Károly, Bogdán Balázs, Boglári Zoltán, Bognár Gábor, Bognár Tibor, Bóka Zoltán, Boleman György, Bolgár Róbert, Bóna József, Borbély János, Bordács Sándor dr., Borka Viktor, Borovics Attila dr., Bors László, Bors Richárd, Borsó Zoltán, Both Hajnalka, Bozó Krisztián, Bölcskei Gábor, Bratkovič Vlado, Braunitzer Richárd, Brecsok Sándor, Brilinszkij Artur, Buday Péter, Bugán József, Bujdosó Lászlóné, Bundovics Angelika, Bundovics Béla, Bunevác Győző, Burián Benedek, Bús Ákos,

Célybej András, Célybej Sándor, Chikán István, Czeglédi László, Czeller Márton, Czigola Gyula, Czírok István, Czupy Imre dr.,

Csákány Gabriella, Csalár Tibor, Csank Zsolt, Csapó Dániel, Csapó Károly, Csarnai Gergő, Cséfalvay Ákos, Cseh Tibor András dr., Cseke Bence András, Csépanyi Péter dr., Csernóczki Péter, Csesztregi Dalma, Csiha Imre, Csikné Leopold Ildikó, Csillag Vince, Csirke Ferenc, Csirke Ferenc, Csók Péter, Csóka György dr., Csókáné dr. Szabados Ildikó, Csomor József, Csonka János, Csorba Gábor, Csordás Nagy László, Csordás Nagy Lászlóné, Csordás Roland,

Danku István, Darvas Károly, Dávid József, Dékányné Molnár Judit, Demjén Béla, Dénes Margit, Dénes Péter, Dé-

nes Veronika, Derzsi Zoltán, Dezső Vilmos, Dobó Béla, Dobó István, Dobos Ildikó, Dobre-Kecsmár Csaba, Dolgos Attila, Domokos Gergely, Dongó Lejla, Donkó Ferenc, Dóró Katalin, Dózsa Viktor, Draskóczy József, Dudás László Péter, Dudás Szabolcs, Dufla Ferenc, Duska József,

Egresi Miklós, Éliás Tibor, Elmer Tamás, Encsi Csaba,

Fábián Béla, Fábián Béla ifj., Fábián Zoltán, Fajger-Völgyesi Antónia, Fajger István, Fajkuszné Bodrogi Zsuzsanna, Farkas Csaba, Farkas Ibolya, Farkas Norbert, Farkas Viktor, Fazekas József, Fazekas Tamás, Fehér Adél, Fehér István, Fehérvári Tamás, Feketéné Pechtol Éva, Fellner Zoltán, Ferenczi Tamás, Flender Mihály, Fodermayer Vilmos, Fodor Dávid Szilárd, Fodor Nikolett, Frenkel Andrea, Fülöp András, Fülöp Tamás, Füredi László,

Gaál Ádám, Gaál István, Gaál Krisztina, Gál Árpád, Gál Árpád ifj., Gál László, Galamb Gábor, Gallai Richárd, Gazsi Richárd, Gazsi Sándor, Gelle János Gábor, Gémesi József, Gombási Károly, Gombási Mónika, Gombkötő Balázs, Górácz Lajos, Górbölös Péter, Göde Tamás, Grédics Szilárd, Gregus Mariann, Gulyás Andrea, Gutheil Magdolna, Gyenes Károly, Gyenge Álmos, Győri Róbert, Győriné Simon Hajnalka, Győrök Lajos, Gyüre Kázmérené,

Hadzseha István, Haidinger György, Hajdú András, Hancz Zoltán, Haraszi Gyula, Harhai László, Hári József, Hatala Pál dr., Havaj Kornél, Hegyi Péter, Heim Márton, Helt Csaba, Herceg Ist-

ván, Hidas Tibor, Hirka Anikó dr., Hirmann Antal, Hoffmann Pál, Hoffner Tamás, Hohn Miklós, Holdampf Gyula, Homoki József, Horváth Attila, Horváth Attila, Horváth Barnabás, Horváth Csaba, Horváth Erika, Horváth Gábor, Horváth Kálmán dr., Horváth László, Horváth Martin, Horváth Róbert, Horváth Róbert, Horváth Szilárd, Horváth Szilvia, Horváthné Varga Anikó, Hudák László ifj., Hujber Zoltán, Hulják Péter, Hum Ferenc, Husz Bettina, Huszti Anett,

Iberpaker Gábor, Ihárosi Péter, Iski Richárd, István Imre, Izsák Andrea,

Jakab Attila, Jakab Erika, Jakab István Dr., Jámbor László dr., Janács Gegely, Jani Balázs, Javós Zoltán, Juhász Lajos, Juhász Lenke, Jung László dr., Juracsek Ferenc,

Kaitz Zoltán, Kajon János, Kalányos Andrea, Kalauz Csaba, Káldy József, Kalinics Andzselika, Kálmán Miklós, Kálovics Norbert, Kandiné Horváth Bernadett, Kárász Attila, Karba János, Karlovics Zoltán, Kármán Róbert, Katona Aladár, Kelemen Csaba, Kelemen Géza, Kerekes Mihály, Keresztes György, Kertai László, Kertész Ferenc, Keszi László, Kimmel Eszter, Kincses Miklós, Király Attila, Király Béla, Király Kornél, Király László, Király Pálné, Kis Károlyné, Kis László, Kis Norbert, Kis Roland, Kis Sándor, Kismarcsi Attila, Kiss Béla, Kiss Csaba, Kiss János Károly, Kiss József, Kiss József, Kiss László, Kiss Róbertné, Kiss Sándor, Kiss Szilárd, Kissné Szabó Gabriella, Kleer Tamás, Kling Zsoltné, Knausz Péter, Koczka Zoltán, Kocsis István Attila, Kocsis János, Kolo-

zsi Géza, Komjáti Éva, Komlódi Balázs, Kontra László, Koren Bence, Korn Ignác, Kóródi Sándor, Kósa Attila, Kósa Gyula, Kosaras Zoltán, Kovács András, Kovács Dániel, Kovács Ferenc, Kovács János, Kovács József, Kovács Károly, Kovács Levente dr., Kovács Martin, Kovács Máté, Kovács Péter, Kovács Tamás, Kovács Tibor, Kovács Tibor, Kovács Zoltán dr., Kozári Zsolt Imre dr., Kozma Béláné Erzsike, Köveskúti Zoltán, Kreiner Roland, Kripóczki Ádám, Kriskó Martin, Kristó István László, Kristó István Lászlóné, Krivánszky Dénes, Krizsány László, Kubicza Tamás, Kucséber Violetta, Kulcsár Balázs, Kun Margit, Kupás Deák Zoltán, Kutas Lajos, Kutasi Bence, Kürti István,

Laczó András, Lajtós János, Langó Zoltán, László Péter, Lázár Tamás, Lénártné Orliczki Judit, Léránt János, Lesztván Csaba János, Lévai Gábor, Lévárdi György, Linczmayer Veronika, Lipóczy Dániel, Lomniczi Gergely, Lugossy Zoltán, Lukács Viktória Katalin, Luzsi József,

Macsek Lajos, Magassy Erik, Magyar Lajos, Major Máté, Majoros Gábor, Majthné Szabó Zsuzsanna, Maksai László, Malgay Györgyi, Malgay Viktor, Markó András, Markó Gyula, Maros László, Marosi György dr., Marth József, Mátéka Zoltán, Matisz Norbert, Mátó Elemér, Medveházi Zsolt, Megyéri István, Megyery Ákos, Merczel István, Mesics Bertalan, Mézes Gergely, Mihalics Gyula, Mihály Bernadett, Mihály László, Mikesz Zoltán, Mikó Károly, Mizik András, Mocan Ervin, Mocz András, Molnár András, Molnár Csaba, Molnár József, Molnár József, Molnár László, Molnár Tamás, Molnár Tamás, Molnár Zoltán, Monori Alfréd, Monori András, Monostori Miklós, Mráz Benedek, Muresan György János,

Nagy András, Nagy Attila, Nagy Bálint, Nagy Barnabás Lajos, Nagy Csaba, Nagy Frigyes Vince, Nagy Imre, Nagy József, Nagy Lajos, Nagy László, Nagy László dr., Nagy Mátyás, Nagy Richárd, Nagy Zoltán, Nagy-Bozsoky Péter, Nagyné Ulrich Mónika, Nählik András prof. dr., Nahóczki László, Nánási Sándor, Nánási Zsolt, Nárai István, Németh Zoltán, Németh András, Németh Antal, Németh Benedek, Németh Gergő, Németh Imre, Németh Jenő, Németh József, Németh László, Németh Márk, Németh Rudolf, Németh Sándor, Németh-Halász Tünde, Neukum Ta-

mas, Neumann Péter, Neumann Péter ifj., Niszler József, Novák Zoltán,

Ocsovai Zoltán, Ódor József Dr., Olmosi Marianna, Orbán Tibor, Ormos Balázs, Ötvös Milán,

Pacsesz Attila, Pák Attila, Pál Andor, Pál Csaba, Pál Lajos, Palák János, Palánki Gábor, Palkovics Zoltán, Pap László, Pap Zoltán, Papp Dávid, Papp Gábor, Papp Gyula, Papp Ildikó, Papp Levente Soma, Papp Máté, Papp Tamás, Partos Kálmán, Patocska-Lunk Eszter, Patocska Zoltán Dr., Peller Csaba, Péter Attila, Péter Krisztián, Pétervári Gábor, Pethő József Dr., Petrik János, Pillér Tibor, Pintér Bálint, Pintér Beáta, Pintér Csaba, Pintér István, Pintér Ottó, Pintér Tamás, Pintér Zsolt, Piri Norbert, Piti Tibor, Polecsák Zoltán, Popovics Tivadar, Pordán Péter, Porszolt Levente, Posgay Attila, Poszpis Péter, Pozsgai Gábor, Právetz Antal, Puskás Lajos, Puskás Zoltán, Puss László,

Rácz András, Rácz Ferenc, Rácz Miklós, Radány Tibor, Radics László, Radovicsné Czakker Adrienn, Rauch Imre, Regős György, Reinitz Gábor, Répási Zsolt, Répászky Miklós, Reviczky Gábor, Rimaszombati György, Ripszám István, Romhányi Emese, Rosta Gyula, Rosta Katalin, Rózsa Sándor, Ruborits Tamás, Rujzam Antal, Ruzsics Balázs,

Sajgó Ferenc, Salamon Károly, Sárainé Illés Edina, Sári József, Sári Zsolt László, Sarjas Andrej, Sárvári János dr., Schellenberger Ervinné, Schiberna Endre, Schmotzer András, Schumacher István, Schweighoffer Ottó, Sebestyén János, Sebestyén János id., Sebők Zsolt, Selyem József, Sere Ferenc, Seregi János dr., Seres Ferenc, Simon Norbert, Simon-Nagy Rita, Simonné Szerdai Zsuzsanna, Sipos Máté, Sipos Sándor, Soltész Kristóf, Solymos Norbert, Som Árpád, Somay Gergely, Somogyi Péter, Somogyi Zoltán, Sóvágó Zoltán, Sörös Pál, Spiegel Endre, Spingár Péter, Šťastný Gyula, Stein Krisztián, Stilet Tamás, Stubán Zoltán, Stumpf Róbert, Sulyok Ferenc, Süle József, Sütő Péter Pál,

Szabó Ádám, Szabó András, Szabó Edit, Szabó Elvira, Szabó Ferenc, Szabó Gábor, Szabó Gábor, Szabó Gergely, Szabó József, Szabó Márton, Szabó Péter, Szabó Péter, Szabó Stefánia, Szabó Szabolcs, Szabó Tibor József, Szakács Sándor, Szakács Sándorné, Szalacsi Ár-

pád István dr., Szalay László, Szalontai Sándor, Szamonek Zoltán, Szani Zsolt, Szaniszló Gábor, Szántai Péter, Szatmári Gabriella, Szedlák Attila, Szegedi László, Szegedi Viktória, Szekán György, Szekeres János, Szekeres Péter, Szekeres Szilárd, Szekrényes Tamás dr., Széles Attila dr., Szeles Gábor, Szélessy György, Szélessy Miklós dr., Szemán Jenő, Szemeti Sándor, Szénási Mihály, Szendi József, Szendi Máté, Szentpéteri Sándor, Szép Péter, Szepesi András, Szi Benedek Sándor, Szi-Benedek József, Szigeti Zsolt, Szijjártó István, Szőke Tamás, Szrnka Mihály, Sztankovics Zoltán, Szuromi László, Szűcs Imre, Szűcsné Fias Mónika,

Tajnai Róbert, Takács Károly, Takács Roland, Takácsné Gyenes Ildikó, Tamba Miklós, Tamis László, Tarjáni Antal, Telek Imre, Telkes Tamás, Teremta Karolina, Ternácz Zsolt, Tisza Zoltán, Tóth Ádám, Tóth Árpád, Tóth Balázs, Tóth Ferenc, Tóth Ferenc, Tóth Gábor, Tóth Gábor, Tóth Gábor, Tóth János, Tóth János, Tóth Károly, Tóth Kristóf, Tóth Ottó, Tóth Péter, Tóth Péter, Tóth Róbert, Tóth Zsolt, Tóth-Fónai György, Török Tímea, Tőzsér András, Tőzsér Zoltán, Tuboly Zoltán,

Udvardi Annamária, Ugron Ákos Gábor, Urbán Pál,

Vaczurka István, Vajai Dániel, Vakály Miklós, Vámos Károly, Vámosi Viktor, Vándor Péter, Varga András, Varga András Tivadar, Varga Anna Judit, Varga Attila, Varga Gyula, Varga István, Varga István, Varga Krisztina, Varga Lajos, Varga László, Varga László, Varga Péter, Varga Róbert, Varga Tamás dr., Varga Zoltán, Vaski László, Vaspöri Lajos, Véber Arnold, Vendégh Edit, Vereczkey Márton, Vers Balázs, Vid Katalin, Vígh István, Vilmányi Márton, Vincze Ferenc, Vincze Viktor, Virág Máté, Virágh Diána, Vitman László ifj., Vízhányó László, Vurst Vanda,

Wagner Józsefné, Wenczel Dóra, Wisnovszky Károly,

Zagyvai Bence, Zakar Ferenc, Zambó Péter, Zay Adorján, Zay Zsolt, Zeikan Lidija, Zétényi Zoltán, Zigó István, Zilahi Szabó Bence, Zólyomi László, Zvonimir István,

Zsalutkó Éva, Zsoldos Csaba, Zsoldos Lajos

Köszönetnyilvánítás

Az *Erdészeti Lapok* Szerkesztősége ezúton köszöni meg a jubileumi 150. OEE Vándorgyűlést bemutató ünnepi lapszám tartalmának összeállításában közreműködők önzetlen segítségét!

Köszönet *Göbölös Péter* vezérigazgatónak a példamutató együttműködésért és a szerkesztésben nyújtott folyamatos segítségért, *Gál Lászlónak* számos kézirat összeállításáért és a kapcsolódó fényképekért, a tartalmas szakmai felvezető anyagok további szerzőinek – *Antli Istvánnak, Horváth Csabának, Kovács Tamásnak* – a színvonalas kéziratokért, fényképekért.

Köszönet a terepi program leírások minden szerzőjének – *Szabó Stefániának, Kárász Attilának, Palánki Gábornak, Antli Istvánnak, Benke Jánosnak, Szi Benedek Sándornak, Papp Dávidnak, Nagy Gábornak, Szendi Józsefnek, Horváth Csabának, Stein Krisztiánnak, Gál Lászlónak, dr. Bordács Sándornak, Kertai Lászlónak* – a kéziratok gyors és szabatos megírásáért, illetve a *Gyulaj Erdészeti és Vadászati Zrt.* minden érintett munkatársának az együttműködésért!

Külön köszönet a terepi programokon részt vevő kollégáknak, tagtársaknak, akik vállalták, hogy terepi fényképeikkel többek között segítik a lapszerkesztés munkáját: *Gombási Mónikának, Dobó Istvánnak, Horváth Barnabásnak, Bajnai Csabának, Tóth Károlynak, Stubán Zoltánnak, Köveskúti Zoltánnak, dr. Csóka Györgynek, Puskás Lajosnak, Duska Józsefnek, Szentpéteri Sándornak, Szekán Györgynek, Nagy Csabának, Markó Andrásnak, Ugron Ákosnak* és *Antli Istvánnak!*

Nagy László főszerkesztő

Köszönjük együttműködő partnereinknek az Országos Erdészeti Egyesület 150. jubileumi Vándorgyűlésének megrendezéséhez nyújtott támogatásukat!

NEMZETI
AGRÁRGAZDASÁGI
KAMARA

Társad a vadászaton!

KOS FASHION VADÁSZCENTRUM ABDA
96/350-418 www.kosfashion.hu